

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részv.-társ.

Irodát: VI. ker., Andrassy-ut 5. (saját házában). 8963

Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét könyvekké és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyószámlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. Lezárástól váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra. VÁLTOZÓ ZÁLOGTÉTEL megbiztosítást teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretében tartozó fizetésekkel. Üzleti órák: délelőtt 9-12-ig, délután 3-5-ig. Magyar kir. osztálysorsjegyek főelárúító helye IV. Koronaherceg-utca 11. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-körút 18., IV., Koronaherceg-utca és szibárus-n. sarkán. VII., Király-n. 57., VIII., József-körút 2., Üllői-út 6.

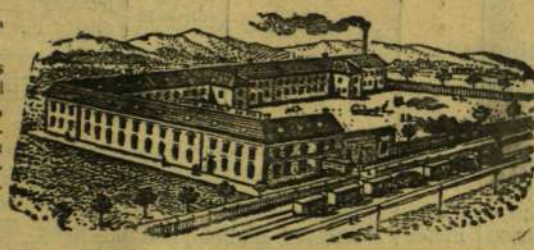
LOHR MÁRIA ezelőtt KRONFUSZ 9147

csipke, vegyszeti tisztító- és műfestő-intézet megnagyobbított erdőműi szőnyegpöröl és szőrmearu megővő-intézet. — Megbízások átvételnek: VIII., Baross-utca 85. sz. saját házában lévő gyárban és a következő fióküzletekben: IX., Calvin-tér 9. V., Harminezad-utca 3. VI., Teréz-körút 39. VI., Andrassy-út 16. Telefon 57-48. VIII., József-körút 2. szám. Telefon 57-08.

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíráru és szab. fémkapocsgyára

Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48

Gyárt nagyban elárúításra következő új cikkeket: A legújabb családi dobozok és díszdobozok (jövőnapok) és borítók (kártyák), névjegykártyák, gyászlapok, gyászlevélpapírt, gyásznaplókat, saját gyártmányú fémkapocokkal ellátott rajztömböket, szekrénycsipke és tornapapírokat, továbbá papírtányérokat plakátosokat és különféle összehajtható dobozokat.

1901. évi január hó 1-től állandó kiállítás a fenti cikkekből a városligeti iparcarnokban megtekinthető. 8846

Világozik! Törvényesen védett havi gyártmány, mely felül minden más fogtisztító-szer.

Legkellencebb, legkínálóbb és nélkülözhetetlen fogtisztító-szer tubusban, fehérit, konzerválja a fogakat, frissíti, adja a száját. 1 tubus 60 fillér. (30 kr.) — Mindenütt kapható. Egyedül készítő:

SÁVOLY illatszergyára Budapest, Damjanich-utca 28.

Főszékhely és kiz. vezérképviselet: DOBÓ és FEHER Budapest, V., Lipót-körút 3. szám.

Specialista Sérvkötőkben.

Legjobb és kir. szab. Keleti félsérvkötő orvosi tekintély véleménye szerint legelőkeltebb ezen nemben; nem csúszk, nem gyakorol kellemetlen nyomást és elmozdítja az elmozdított szöveteket, fogva az eddig sérvkötők hiányát. Ára: egyoldalt 12 kor., kétoldalt 24 kor. Gyárban készülnek ezekről: műlábak, műkezek, műleges fűzők, egyenestartók, járó és nyújtó gépek, gummi görsest-harcsnyák, ugyancsak az összes gummi-különlégek urak és hölgyek részére. — Megrendeléseket pontosan elküldi.

Keleti J. BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17. sz. Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítékban. Ezen hirdetés tulajdonosának bevételeiért 10%-ot engedélyezek.

A legszebb francia papírkalapok nagy választékban 8951

KLEIN VILMOS papírkereskedésében, Budapest, Kossuth Lajos-u. 20. (Országos Kaszinó palotában.)

Látkepes levelező-lapok különlegességek raktára.

Egészséges esiga-nadrágtartó

kényelmes, mindig alkalmas, elegáns szabad testtartás, könnyű mozgás, könnyű lélegzés, nincs nyomás, nincs izzadás, nincsenek gombok, nincs nadrágtartó, nincs több szíj. Ára darabonként 1-50 korona, a pénz előleges megküldése esetén franc. Utánvét 70 fillérrel több 3 drb. 4 kor. 6 drb. 7 kor. és 12 drb. 12 kor. szállítja.

KANN IGNÁCZ Bécs, II., Lilienb. unngasse 17.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

és kir. oestr.-magy., román k. és bolgár fejed. udv. szállító, kerületi gyógyszerész Komornoburg, Bécs mellett. 8 arany-, 19 ezüstérem, 30 dísz- és elismerő-okmány.

Cs. és kir. mosóvíz lovaknak.

Kwizda-féle Restitutions-fluid 1 üveg ára Kőszel 40 és 60 arany forinttal, valamint nagyobb katonai és polgári állatokban használatban van, erőteljesen nagyobb erőmegtérítések után, továbbá fűzőmódosítások, rándulások és inak merevségének stb. kúpiat a lovakat kiváló telítettségűre és jóllétűre hozza. Valódi csak fűzői védjeggyel kapható az Oestr.-Magy.-Románia minden gyógyszer-áránban és drogeriájában. 8838 Főraktár Török József gyógyszer. Budapest, Király-u. 12.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.)

Brünnertestvérek

cs. és kir. szab.

légszesz-, villamos- és petroleumlámpa-gyár.

Főraktár: 9223

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3.

Salonpetroleum és császárölaj I. rendű. — Bérmentes szállítás.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Gyár és iroda:

Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. 8830

Tervek, költségvetések, földmélai előirányzatok gyorsan készíttetnek.

KOTSCHY ERICH 9169

első magy. mech. szőnyeg-kiporlási, szőrmemegővési és moly-irtási intézet.

Nagy méreben gőzrebol.

BUDAPEST, Hungária-út 94. — Telefon sz. 506.

Megjelent!

A sertés Magyarországon.

IRTA

ENESEI DORNER BÉLA

Ára 5 korona.

25 év terjedelmű, 38 eredeti képpel illusztrált, kiváló szakmunka, mely a közgazdasági kérdések iránt érdeklődőknek kiválóan fontos, az állattenyésztők, hizlálók, kereskedők s állatorvosoknak azonban nélkülözhetetlen kézikönyv. Előkelő szakírók által melegen ajánlott közérdekű mű.

Kapható a Franklin-Társulatnál, szerzőnél (Budapest, VII., Bethlen-utca 45) és minden hazai nagyobb könyvkereskedésben.

Dr. FARKAS GYULÁNÉ

FELSŐBB LEÁNYNEVELŐ INTÉZETE ÉS INTERNÁTUSA BUDAPEST, IV., Ferencz József-rakpart 7.

Magasabb tanfolyam a polgári vagy felsőbb leányiskola tananyagát már elvégzett leányok részére. Magyar, német, francia, angol irodalom, esztétika, műtörténet, nevelés, történelem, természetudományok stb. Kezdet szeptember 5-én. Kiváló tanterv. Előkelő színvonal. Felvételtnek benlások, fálbenlások és bejárók. Teljes ellátást, ismétlő órákat, zene- és nyelvtani tást oly leányok is nyerhetnek, kik más tanintézetet látogatnak, valamint magántanulók is.

Beiratás naponta d. u. 3-4-ig.

Felvilágosítással levélileg is szívesen szolgálunk.

Geittner és Rausch

Budapest, Andrassy-út 8.

Az eredeti amerikai

Lightning

fagyaltgépek

nagyban raktára. Árlapot bérmentve kívánatra küld.

34. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 25.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vitéldij is csatolandó.

BÁRÓ FEJÉRVÁRY GÉZA JUBILEUMA.

LEFOLYT A FÉNYES ünnepély, melyet augusztus 15-ikén rendeztek báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszternek a honvédség, a közös-hadsereg s a polgárság képviselői. A jubileumon megjelentek bizvást mondhatták, hogy a nemzet nagy többségének érzelmeit tolmácsolják, melyek valóban ritkán fordulnak egy ember felé, mint ez ünnepen báró Fejérváry felé.

A király meleg szavakkal üdvözölte s fényes kitüntetéssel ékesítette fel, a német császár, a bolgár fejedelem a külföld elismerésének tanú-

jelül küldték üdvözlőlevelüket. A nemzet pedig elküldte politikai és társadalmi köreinek képviselőit, hogy méltassák a kiváló férfi érdemeit. Az a beszéd, melyet József főherceg, a honvédség főparancsnoka hozzá intézett, méltón tolmácsolta nemesak a honvédség, hanem a polgári társadalom érzelmeit is, és azok a szavak, melyeket Fejérváry e beszédre válaszul mondott, híven jellemzik katonás ösztönességét, s a hazafiságról való komoly, nemes felfogását.

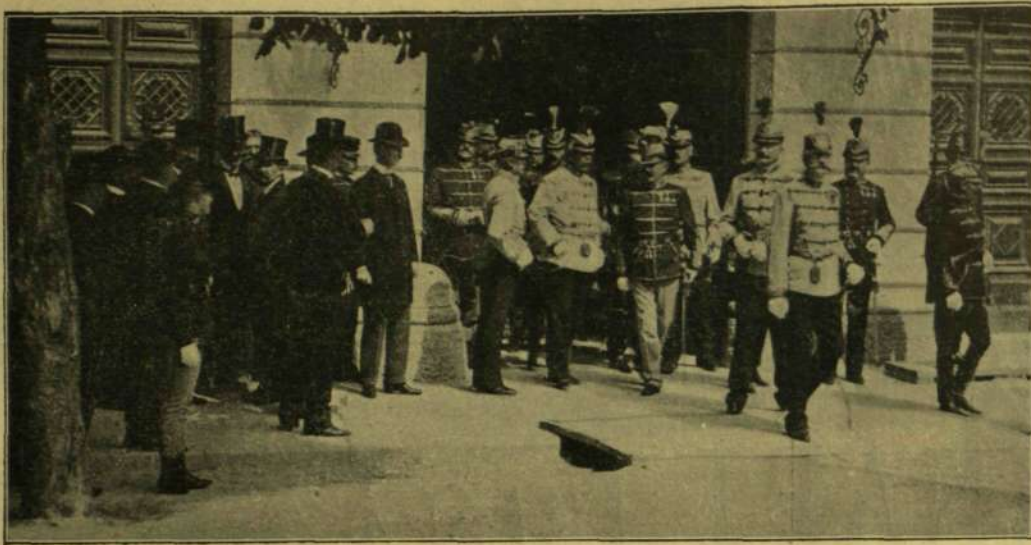
A jubileumról magáról ezúttal két képet közlünk. Az egyik azt a jelenetet tárja elénk, a mint a jubiláns Fejérváry, József főherceget, a magyar királyi honvédség főparancsnokát fogadja, a ki a honvédtisztek küldöttségét s a

honvédelmi miniszterium személyzetét elébe vezette. A másik képen a honvédtisztek elvonulását szemlélheti az olvasó, a jubileum után. Mind a kettőn a honvédelmi miniszterium palotájának főbejárata látható.

Bemutatjuk ezenkívül azokat az emléktárgyakat, melyeket a miniszter ez alkalommal kapott s melyek művészi díszükkel is kiváló alkotásai a magyar iparművészetnek. Első sorban említendő köztük a honvédelmi miniszterium, honvédség és csendőrség tiszt- és tisztviselői által felajánlott díszkard, mely a rendes szolgálati kard formájára készült. Hary Gyula festőművész tervezte. Az egész kard ötvös- és zománc-munkáját Hibján Samu készítette.

A HONVÉDELMI MINISZTER JUBILEUMA. — BÁRÓ FEJÉRVÁRY GÉZA MINISZTER FOGADJA JÓZSEF FŐHERCEGET MEGÉRKEZÉSEKOR.

A HONVÉDTISZTIKAR KÜLDÖTTSGÉNEK ELTÁVOZÁSA AZ ÜNNEPÉLY UTÁN.

A markolat kosarának domborműveit Mátyás Lajos szobrász mintázta. A penge aranyberezéseit Herpka Károly készítette. Díszítményei régi magyar minták s magyar történeti emlékek alapján készültek.

A markolat gombján zománcozott szalagon függ a Mária Terézia-rend gyémántokkal kirakott keresztje, míg a markolat gombja hatalmas smaragd, melybe báró Fejérváry ezimere van bevéve. A kosáron féldomborműben, művészi kivitelben egy páncélos-vitéz s eszményi női alakot látunk, kezében mérleggel: a katonai vitézség és igazság jelképeit. A penge a XVI. századból származó valódi damaszkusi mű. Ebbe a régi pengébe verték be arannyal báró Fejérváry ezimereit, majd az 1901 augusztus 15. jubileumi évszámot és az ajánló föliratot. A hüvely aranyozott alapon régi magyar motívum filigránal van borítva, melynek egész felületét zománcozművű magyaros stílusú százszorszép virágok és drágakövekből kirakott ezimerek fűdik. A filigrán maga több ezer darabból áll s az egész kardon négyezer darab drágakő van. A markolatot a honvédség Szűz Máriás lobogóját látjuk zománcozott miben, fegyvercsoporthoz közt. Innen zöld zománcozott cserkésztől indul ki, mely az egész hüvelyen végig fut. A zászló alatt látjuk Magyarországot, majd Erdély, Horvátország, Dalmácia, Szlavónia és Fiume ezimereit.

E kard elhelyezésére amerikai diófából művészi kivitelű faliszekrény készült, Fehér Sándor szobrász tervezete szerint.

A második emléktárgy az Album. A háromszögletű arcképet magába foglaló arasznyi vastagságú album, százhat meghaladó lapon a magy. királyi honvédelmi miniszterium tisztviselő kara, a magy. királyi honvédség és csendőrség, valamint a honvédségi tan- és egyéb intézetek tisztjainak arcképeit tartalmazza. Az album első lapján a honvédség főparancsnokának, József főhercegnek, második lapján Gromon Dezső államtitkárnak arcképe díszlik. A kötet címlapja Horthy Pál vezetménye. Itt is régi magyar hadi jelvényekből, ezimerekből, és a honvédség zászlójából készült a keret díszítése. Fent a solferinói csata képe látható, lent pedig a képviselőházról egy jelenet, midőn Fejérváry beszédet tart. A lap közepén olvasható az ajánlás. Az album legművészebb része a külső beakasztási tábla, mely 62 centiméter hosszú és 52 centiméter széles. A lap alapját rekesz-zománcozott készült cser- és babérágakból font koszorú képezik, többi része pedig színes kárpát alapon készített ötvösművi díszítményekkel vannak fedve, melyekbe drágakövek vannak foglalva. A lap közép terét rendkívül nagyságú lapis lazuli lap fűdi, melynek közepére van erősítve báró Fejérváry zománcozott ezimere és két oldalt aranyból ez a két évszám: 1851 és 1901. A lap négy sarkán négy zománcozott ezimerepaizs van régi magyar fegyvercsoporthozakoztatva.

Az egész album elhelyezésére, amerikai diófából, román kori stílusban faragott, színesre festett és aranyozott, 1 méter 16 centiméter magas állvány-szekrény szolgál. A szekrény középkori olvasó könyvtárvány formájára készült. Két oldalon a magyar királyi honvédség és báró Fejérváry ezimere van kifüggetve. Az album met-

szett kristály-üvegből készült fedő szekrény alatt bársony párnán van elhelyezve. Az album, valamint a hozzá tartozó szekrény Horthy Pál tervei szerint készült, a rajta levő ötvös-munka pedig Hibján Samu műve.

Budapest székes főváros művészi kivitelű díszpolgári oklevelét is bemutatjuk, melyet a főváros küldöttsége nyújtott át a jubileumon Márkus József főpolgármester vezetése alatt.

AZ ÉNEKMONDÓ.

Csajander Pál költeménye.

A fejedelmi várban csendül a telt pohár,
A koronán ezernyi rubint- s gyémánt sugar,
A merre szem tekinthet, ezüst, arany ragyog,
S a lanton zengedeznek bohókás dallamok.

És az örömben mégis van még egy nagy hiány;
Hogy mi az, egy se tudja, bár érzi mind a hiány.
Tánczolnak és nevetnek, tréfákat mondanak,
De mind csak megszokásból s nem szív szerint kacag.

S im a hűs udvaron kűn igazi kedv repes,
Mert ott a nép körében lűt egy vén énekes.
Dalol, s a fellegekben visszhangzik éneke...
Szavára tán az ég is örömmel lesz tele.

Horthy Pál rajza.

A MAGYAR KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM, A HONVÉDSÉG ÉS CSENDŐRSÉG TISZTI ÉS TISZTISZELŐI KARÁNAK ÜDVÖZLŐ IRATA.

A HONVÉDELMI MINISZTER JUBILEUMÁRÓL.

Nézd! a fényes terem most fölnyílik hirtelen,
Egy ifjú lép ki rajt' és a dalnokhoz megyen.
Óreg — így szól — a legszebb dalt zengjed el nekünk,
Vidítsd föl énekeddel borongós kebelünk.

A küszöbön megáll hát a görnyedt testű vén,
Göröcsös botjára dőlve, oly elhagyott s szegény.
Ezüstös a szakállja, haja vállát veri,
Hőszínből tündökölnék leomló fűrtel.

Csend lesz a nagy teremben, miként a sírba' lenn.
Ki az ott? — ezt susogják elfojtva, csöndesen;
Fölötűk elhunának az éjnek árnyai,
S halvány ködben libegnek a gyertya lángjai.

És zeng az agg feljűk amott a küszöbön,
Ajkára a szelíd szó halkan, remegve jön,
Mint a madárka, melyet vad kéz kalitba zárt,
Panaszáló dalba önti szívének bánatát...

Hanem a hűv növekszik, a szív jobban hevűl,
Csapongóbb lesz az ének, rá viszhang kél belül,
Az ősz görnyedt alakja sudár és büszke lesz
És villogó szemében csodás tűz gerjedez.

Dalját zeng az ének, Kaleva hőseit,
Az éj homálya ellen a fény küzdelmeit.
A hősök gyászhalálát, az anya bús szivét
S a balgatag fiúnak szomorú végzetét.

S im, a terembe' titkos varázslat szárnyal át,
Mint a midőn elűzi a regg az éjszakát,
A természet fölébred, susog a falevél,
Harmat hull és az égre a hajnal pírja kél.

S így a teremben is most dobognak a szívek,
A sárga arcz kigyűlad, rajt' néma könny perég,
Oszol a dermeteg köd s az éjnek árnya mind
És tündökölné fénylik a gyertyaláng megint.

És, mintha most találma a boldogság ide,
Nem gondol az anyára, pompára senki se,
Tánczolnak, énekelnek, tréfákat mondanak
És mindegyik vidáman, szíve szerint kacag.

S a dalnok, kit előbb még mindenki megvetett,
Most a fényes teremben talál díszes helyet,
S oly szép ott, mint a vén fa, ha lágy eső után
Ezüstös fényben áll a szelíd nap alkonyán...

Finnből fordította:

Bán Aladár.

CSUDRA MAKAR.

Irta Gor'kij Maxim. (Folytatás.)

Orosz eredetiből fordította Ambrozovics Dezső.

— Jól van, leány! Hallottad uram? Nem megy a dolog! Galambokat keress magadnak, azok kezebbek. S mentünk tovább.

— Az öreg megfogta és földhöz vágta a sapkáját és elvágatott, de úgy elvágatott, hogy csak úgy rengett belé a föld. Lásd sólyom, ilyen volt ám Radda!

— Bizony! Egyszer meg este ülünk és hallgatózunk — zeneszó szállott végig a pusztaságon. Gyönyörű zene! A vér is nekitűszedett tőle az ereinkben, és úgy hívott valahová az a muzsika. Mindannyian éreztük, hogy attól a zenétől valami olyasra kerekedett kedvünk, a mely után már nem is volna érdemes élni, vagy ha igen, csak királyokul, uralkodván az egész földön, — olyan volt ám az a muzsika, te sólyom!

— S mind közelebb és közelebb jött. És ime, a homályból kibontakozott egy ló, s rajta ült egy ember és felénk közeledve játszott. Megállt a tűz mellett, abbanhagyta a játékot és mosolyogva nézett reánk.

— Nini, Zobár, hát te vagy az! — kiáltott rá Danila örvendezve. — Itt van ni, Zobár Lojkó!

— A bajusza lecsüggött a vállaira és összekeveredett koromfekete haja fűrtelével, a szemei úgy égtek, mint a ragyogó csillagok, a mosolya maga volt a nap. Istenemre mondom! A lovával együtt, mintha csak egy darab vasból kovácsolták volna ki, úgy állt ott a tűz világánál, mint ha vérben úszott volna, a fogai pedig csillogtak, a mint mosolygott. Átkozott legyen, ha nem szerettem úgy mint saját magamat, még mielőtt csak egy szót szolt volna is hozzám, vagy csak észre is vette volna, hogy én is élek ezen a kerek világon!

— Lásd, te sólyom, milyen emberek is vannak a világon! Belenéz a szemedbe és megtelik tőle a lelked s nem hogy szűgyelnéd magadat érte, inkább még büszkélkedel vele. Az ilyenekkel az ember maga is egyszerűen megbarátkozik. De kevés ilyen ember van ám barátoskám! Jobb is, hogy csak kevés van. Ha nagyon sok szép volna a világ, akkor tán őt sem tartanák annak. Úgy bizony! De hallgasd csak tovább.

— Megszólt Radda: — Szépen játszol ám te Lojkó! Vajjon ki csinálta ilyen csengőre és finomra a hegedűdet? — Amaz meg elneveti magát: — Én magam csináltam! Csináltam pedig nem fából, hanem egy fiatal leány kebe-

léből, a kit nagyon szerettem, a hűrait meg a szívéből sodortam. Egy cseppet még hazudik a hegedűm, de hát én jól tudom fogni a vonót! Látod?

— Mindenki tudja, hogy a magunkfajta ember iparkodik hamarosan ködbe borítani a leány szemeit, nehogy fölgyűjtás a szívet, — Lojkó is így tett. Csak hogy rossz helyen járt. Radda elfordult tőle, és nagyot ásítva így szolt: — És még azt mondták, hogy Lojkó okos és ügyes, — lám, hogy hazudnak az emberek. S ezzel tovább ment.

— Ej haj babám, de élesek a fogaid! — szolt Lojkó szikrázó szemekkel, és leugrott a lóról. — Adjon isten, cimborák! Ti hozzátok jöttöm! — Hozott isten, te sas! — felelt neki Danila. Összecskölöztek, elbeszélgettek, majd lefeküdtek aludni. . . Nagyot aludtak. Reggelre kelve csak nézzük, hogy a Zobár feje be van kötve. Hát ez mi? Álmában fejbe rúgta a ló.

— He, he, he! Tüstént megértettük, hogy ki volt az a ló, és a bajuszunk alatt mosolyogtunk, még Danila is mosolygott. De hát tán Lojkó nem volt méltó Raddához? No, az már nem! Már a leánynak, ha még olyan szép is, bizony csak kicsinyes és szűk a lelke, s akár ha egy font aranyat akasztasz is a nyakába, nem lesz jobb, mint a milyén. Már ez bizony így van!

— Éltünk, éldegeltünk ugyanazon a helyen; akkoriban jól ment a dolgunk, s Zobár is velünk volt. Ez volt aztán a bajtárs! Böles volt mint egy öreg ember, járatos mindenben, s oroszul és magyarul is tudott írni, olvasni. Olykor kedve jött és elkezdett beszélni, akár be se hűnytuk volna a szemünket, és örökké elhallgattuk volna! A mikor meg játszott, — üssön belém a mennykő, ha valaki a világon még tudott úgy játszani, mint ő! Ha csak egyszer végig húzta a vonóját a húron, megrezdült az ember szíve, másodsorra meg már csak úgy szorongott. . . de ő csak játszott és mosolygott. Az ő nótáit hallva, egyszerre sirni és nevetni lett volna kedve az embernek. Az egyik pillanatban mintha keservesen sóhajtozna valaki a vonó alatt, segítséget kérne tőled és szinte késsel hasogatná a kebledet. A másikkban meg, mintha a pusztaság regéket mesélne az éjnek, csöndes, szomorú regéket. Sir a kis lány, a mint ballag a legénye után! A legény meg találkára hívja a leányt, ki a pusztára. És egyszerre, — hej! zúgva harsog a szabad, az eleven dallam, és ime, még a nap is táncolni kezd az égen erre a nótára! Úgy bizony, te sólyom!

— A testednek minden porcikájára megérti ezt a nótát, és rabja lesz neki teljesen. Ha egyszer ilyenkor elkialtotta volna magát Lojkó: «Elő a bicskát, cimborák!» — bizony vala-

A MINISZTERNEK AJÁNDÉKOZOTT DÍSZKARD ÉS HÜVELYE.

ennyien kére mentünk volna, a kivel akarja. Csinálhatta az emberrel, a mit akart, és mindenki szerette őt, csak Radda, az rá se hederített; egyébiránt jobb volt így, mert különben is csak gúnyolódott volna vele. Pedig Zobár nagyon, de nagyon törte magát utána! A bajuszát pödörgette, a fogait csikorgatta Lojkó, sőt szemeiben örvény tátongott, s olykor úgy hányták a szikrát, hogy szinte elborzadt tőle az ember. Éjjelenként messze kiment a pusztára Lojkó, és ott sirt a hegedűje reggel, siratta a Zobár szabadságát. Mi pedig ott fekszünk, hallgatjuk, és elgondoljuk: vajjon mi lesz? És nagyon jól tudjuk, hogy ha két kő egymásnak rohan, közből állni nem lehet, mert összemorzsolják az embert.

— Egyszer valamennyien együtt ültünk, és beszélgettünk. Aztán unatkozni kezdtünk. Danila megkérte Lojkót: «Húzz egy nótát, Zobár, de ridsd föl a lelkünket!» — Ez rápillantott Raddára, a ki nem messze tőlünk ott hevert arccal fölfelé s nézte az eget, — és belekapott a húrokba. Szinte beszélt a hegedűje, mintha csak ugyan leány kebléből való lett volna! S elkezdett hozzá énekelni:

Ej-haj! Csupa lóga a szívem,
Végtelen a róna,
Gyors a lovam, mint a szélvész,
Van erő karomba.

— Odafordult hozzá Radda, és belenevetett a szemébe. Olyan piros lett Lojkó, mint a hajnal.

— És csak énekel tovább! Ma már nem énekel úgy senki sem! Radda meg így szolt a fogai közt:

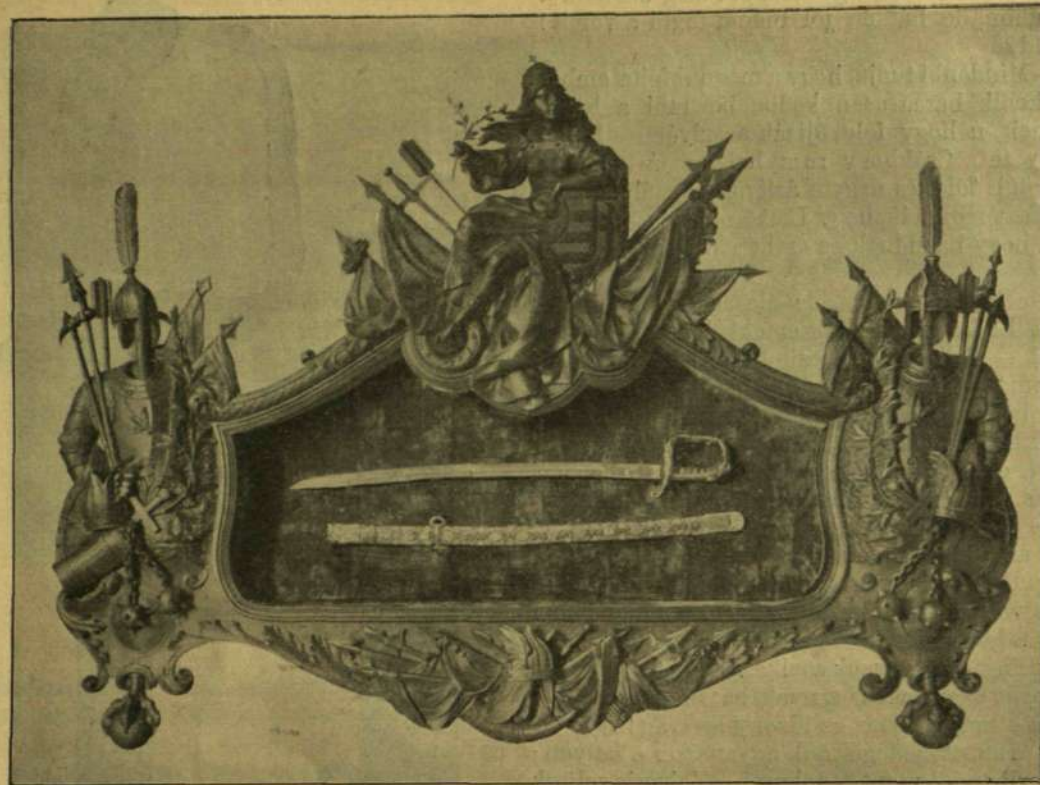
— Jobb lesz, ha nem szállasz olyan magasra Lojkó, mert még le találsz esni, orral a sárba, és bemocsoklod a bajuszodat, vigyázz! — Lojkó úgy nézett rá, mint a vadállat, de nem szolt, semmit, csak énekel tovább.

— Ez volt aztán a nótá! — kiáltott föl Da-

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS DÍSZPOLGÁRI OKLEVELÉ.

A HONVÉDELMI MINISZTER JUBILEUMÁRÓL.

A DÍSKARD ÉS SZEKRENYE.

nila, — soha még ilyen nótát nem hallottam; csináljon magának belőlem pipát az ördög, ha hazudok! — Az öreg Núr is tépdeste a bajuszát és vonogatta a vállát, és valamennyiünknek a lelkében volt a vakmerő Lojkó nótája. Csak Raddának nem tetszett.

— Épen ilyen lehetett, mikor egyszer a szűnyeg elkezdett zümmögni, hogy majmolja a sas vijjogását, — mondotta, s mintha csak hóval dobált volna meg bennünket.

— Talán bizony azt akarod, hogy megkorbaszoljalak, Radda? — fordult oda Danila hozzá, de Zobár a földhöz vágta a sapkáját, és szinte belefekettedve így szólt:

— Megállj Danila. A tüzes lónak, acézl zablavaló! Add hozzám feleségül a lányodat!

— Ez már beszéd! — felelt Danila mosolyogva, — ám vidd el, ha tudod és akarod!

— Jól van! — mondotta Lojkó, és odafordult Raddához:

— Nos leány, hallgass rám egy kisé, és ne képzelődjél! A te fajtádból már sokkal volt dolgom, nagyon sokkal! De még egy sem indította meg a szívemet úgy, mint te. Hej, Radda, foglyul ejtetted a szívemet! Nos hát, ám legyen, a minék lennie kell! — nincs az a ló a világban, a melyre egyszeriben föl lehetne pattanni! ... Én téged Isten előtt, a lelkiösméremem, az apád, és mindezek az emberek előtt, feleségül veszek. De vigyázz, és ne állj útjában a szabadságomnak — én mind a mellett szabad ember maradok, és élek úgy, a mint nekem tetszik! — szólt, és odalépett hozzá, a fogait csikorgatva, szikrázó szemekkel. Majd meglássuk, — úgy mond a kezét nyújtva felé, — azt hiszem föl-kantároztam a puszták lovát. Radda! ... Egyszerre csak azt láttuk, hogy hanyatt bukott a földre! ...

— Hát ez mi volt? Mintha csak szíven találta volna egy golyó. Hát bizony Radda ostort csavart a lábai köré és magához rántotta, — azért bukott el Lojkó.

— És megint ott fekszik a leány, és szóltan gúnynyal mosolyog. Mi csak nézzük, hogy mi lesz, Lojkó pedig ott ül a földön és szorongatja a fejét, mintha attól tartana, hogy tüstént szét-hasad. Azután csöndesen fölkel, rá se néz senkire és elmegy. Nur odasúgja nekem: — Jó lesz, ha szemmel tartod! — S én utána lopóztam az éj sötétjében a pusztán. Úgy bizony, te sölöm!

Makar kiverte a hamut a pipájából, és újra megtöltötte. Én jobban beburkolóztam a subamba és belenéztem az öreg naptól és szétlöt fekete arcába. Szigorúan és komoran csóválta a fejét, és valamit mormogott maga elé; sűrű szürkés bajusza meglibbent a szélben, mely szilajul tépázta a haját. Olyan volt, mint egy vén tölgy, melyet fölgyújtott a villám, de a mely azért még mindig erős és hatalmas a maga

büszke erejében. A tenger ép úgy zajongott a part mellett, mint annakelőtte, s a szél ép úgy széthordta a zúgását a pusztán. Nonka már nem énekelt, de az égen gyülekező felhők még sötétebbé és zordonabbá tettek a hűvös, őszi éjszakát.

— Lojkó csak ment, mendegélt, lehorgasz-

AZ ALBUM ÉS SZEKRENYE.

A HONVÉDELMI MINISZTER JUBILEUMÁRÓL.

tott fejjel és lecsüngő karokkal — folytatá Makar, — s a völgyben lévő folyóhoz érve, leült egy köré és sóhajtozott. Úgy sóhajtozott, hogy a szívemet a szánalomtól előntötte a vér, de azért még sem mentem oda hozzá. Pusztá szóval nem segíthetsz a bánaton, — ugy-e bizony! Elmult egy óra, elmult kettő, a harmadik, és még mindig ott ült mozdulatlanul.

— Én is ott hevertem nem messze tőle. Világos lett az éjszaka, a hold széthintette ezüstjét az egész pusztaságon, és mindenfelé messze el lehetett látni.

— Egyszerre látom, hogy a cigánytábor felől sietve jön Radda.

— Egyszeriben fölvidultam. — Derék egy leány ez a Radda! — gondoltam magamban. Odamentem hozzá, és ő nem is hallotta. A vállára tette a kezét; összeresztett Lojkó, és fölemelte a fejét. Fölgrott és a bicskájához kapott! Jaj, leszúrja azt a leányt! ... Már segítségért akartam kiáltani és odaugrani hozzájuk, mikor egyszerre hallom:

— Hajtsd el! Keresztül lövöm a fejedet! — Nézem, hát Radda kezében egy pisztoly van, és Zobár homlokára céloz vele. Ördögös egy leány! No, — gondolom magamban, — vajjon mi lesz most??

— Hallgass ide! — Radda az övébe dugta a pisztolyt és így szólt Zobárhoz: — Nem azért jöttem, hogy megöljelek, hanem hogy megbékítselek, hajtsd el hát a késed! — Az el is hajította, és komoran nézett a szemébe. Fölséges volt ez barátságom! Ott áll egymással szemben két ember, és nézi egymást, mint két vadállat, s mindkettő olyan szép és olyan elszánt. Bámulja őket a csillogó hold, no meg én.

— Nos hát, hallgass ide Lojkó: én téged szeretlek! — mondja Radda. Amaz csak a vállát vonogatja, mintha keze-lába meg volna kötözve.

(Vége következik.)

A BOSNYÁK MOHAMEDÁN CSALÁD ÉS TÁRSADALOM.

(Vége.)

Egyszer én, hogy viszonzozzam ezen apróbb figyelemességeket, egy ilyen mondást lerajoltam és lehímezttem, neki adtam. Ezzel annyira megnyertem, hogy addig nem hagyott békét, míg férjemmel együtt el nem mentünk meglátogatni őket. Tovább tartott egy óránál, míg feljutottunk a girbe-gurba utcazón, vízmosásos meredek utakon Ali effendi házához a hegytetőre. Annak is a legszélén, mint egy fecskéfészék állott az ő kis rezidenciája. No az igaz, a kilátás, az fel-séges volt, megérdemelte a fáradságot.

El voltam ragadtatva. Lent a völgyben feküdt a város, köröskörül a fák és lombok közül, mint megannyi sudár lilium kandikáltak ki a karesű minaretek, a Milyacska pedig mint ezüst szalag húzódott keresztül a városban, és messze a hegyek közé is be lehetett látni. Merre a szem ellátott, csupa erdő koszorúzta, hegy és völgy.

volt hát a nagy újdonság, s a naiv lélek azt hitte, hogy én bámulatomban elájulok, ilyen még bizonyára nem láttam!

Tavaszzal vagy nyáron a török háremhölgyek is ki szoktak rándulni a hegyek közé a zöldbe. Van ilyenkor dévajkodás a fiatalabbak között, még dalolnak is; de az ő daluk nélküli a rhythumst, olyan monoton és bánatos, hogy hallatára előbb elszomorodik, aztán elalszik az ember.

A zene iránt nincsen semmi érzékük, az anya nem dalol kis gyermekének, a háremekben a zene és a táncz nem úri foglalkozás!

Spanyol zsidó leányokat és asszonyokat szoktak elhívni ünnepélyeik emelésére és ezek dalolnak, tánczolnak, kis csörgő dobokkal és castagnettel ütve a taktust. Az úri hölgyek pedig hallgatják elmélázva és cigarettázva, nagyon boldogok, hogy őket az Isten háremhölgyeknek teremtette és nem szorítottak rá, hogy a zenét és tánczot maguk gyakorolják.

genek is segítenek egy pár lépést vinni a halottat. Csendben, csak imáikat mormolva, egy jajszó nélkül, nesztelen léptekkel kísérik a férfiak; asszonyt a kíséretben ritkán látni, azok otthon sírják el fájdalmukat. A halottat ki sem hagyják jóformán hüllni, megmossák, felöltöztetik, gyorsan összetákolják a gyalúlatlan fakoporsót és viszik temetni. A muezsinnek kiküldtjék, ki halt meg és mikor temetik. Kocsin vinni az elhunytat nem szokás.

A temetés után megmosakodnak, imádkoznak és megnyugosznak. Allah nagy és kegyelmes, ő adta, ő elvette, ő tudja miért cselekedte. Áldassék érte az ő nagy neve!

Különbben mindnyájan kivétel nélkül fatalisták, álmodozók. De jók, becsületesek, hálásak minden csekélyke figyelemért. Türelmesek a más vallásúak iránt, tudommal nem volt eset, hogy ők valakit hitükre akartak volna téríteni, sem szép szóval, sem erőszakkal. Nagyon jótékonyak a saját hitsorsosaikkal szemben.

Nincsen bennök kapzsiság, nem igekeznek

A PARNÓI KASTÉLY.

Klász fényképe.

A jölelkű effendi, látva elragadtatásomat, rögtön felajánlotta házat, hogy a nyári hónapokban foglaljam el és tekintsem a magaménak, ok nyáron úgy is egy közellevő kis birtokukon szoktak nyaralni.

Biztatott, hogy próbáljam meg, milyen pompás levegő, milyen kitűnő víz van ide fent, és nincsen mitől tartanom, mert nyáron a farkasok az erdőbe húzódnak; télen nem egyszer hallják a kertjük alatt vonítani, mikor az éhség hajszolja őket. Még ez a biztosítás sem volt elég esabító, hogy elfogadjam a tiszta jölelkűségből tett ajánlatot, pedig a jó Ali effendi ugyancsak csóválta a fejét macacsságom miatt. Bementem a nejehez is, egy élteesebb asszonysághoz, a ki sorba megmutogatta remek himzéseit, meg az anyjáról, nagyanyjáról reá maradt ékszereit, ruháit, aztán végül nagy titokzatosan bevezetett a másik szobába, és ott megmutatta, hogy mivel lepte meg őt férje, mikor egyszer Budapesten járt. Kiváncsiságom nagyon fel lett tüzelve és ugyancsak meg voltam lepve, mikor szép szőnyegek és bronz dísz tárgyak között megpillantok egy kis közönséges vászon kofert, a melyent százával látni minden vasúti állomáson szegény diákok és iparoslegények kezében. Ez

Arra valók a spanyol zsidó nők, ezeknek megfizet az ember érte!

Úton-útfélen temetőt találni. Szeretnek lakóházaik közelébe temetkezni. Eleinte borzalommal töltött el a sok temető a városban, később annyira hozzászoktam, hogy szívesen sétáltam a mohos kövek és begyepesedett sírhalmok között. Ottan nem bántott és nem is jutott eszembe az elmúlás fájó gondolata, mint hogyha a mi temetőinkben járok. Egy turbán a fején, vagy kövön kifaragva, fejjel kelet felé, jelzi, hogy férfi nyugszik a hant alatt, a nő csak egyszerű követ, vagy fejfát kap, de a ki érti a török, vagy arab felírást, elolvashatja a bele vésett szép mondásokat és egész költeményeket.

Sajátságos mystikus, mondhatni félelmes benyomást tett reám, valahányszor az utczán török temetéssel találkoztam. Négy könnyedén összetákoltsz deszka között fekszik a halott, fekete vagy zöld (ez utóbbi a próféta színe és ivadékaiknak meg van engedve a használata) lepellet leborítva, a könnyű lepel alól élesen rajzolódik ki az orr körvonala. A férfi fejtől turbánt, vagy fezt kap. Olyan szent Mihály lova félén viszik a koporsót; felváltva veszik vállaikra a családtagok és jóbarátok, sokszor még teljesen ide-

a felebarátjuk kárára hasznót szerezni, még a szegény papucsos varga is bizonyos méltósággal viselkedik a vevőjével szemben.

Nincsen bennök lázas érdeklődés semmi iránt, a török soha sem siet, jelszava: «Minék sietni, a halál úgy is utól ér!»

Ezzel a derék, jámbor néppel nem nehéz bánni, csak ne háborgassák őket legszentebb érzelmeikben, családi és vallási hagyományaikban. Sőt a ki gyöngéd tapintattal és rokonszenyvel közeledik hozzájuk, bennök megbízható és önfeláldozó barátot fog mindig találni.

Családi életük bensősége, erkölcesik tisztasága, gögtől ment büszkeségük magasan kiemelik őket környezetük fölé.

A bosnyák mohamedán legértékesebb eleme a megszállott tartományoknak, melyre támaszkodhatik, ha bánni tud vele, az egyes és az állam.

Kemna.

AZ 'ÁRPÁD' CSATAHAJÓ.

Nevezetes ünnepélynek néz elébe Triest, a hol szeptember 11-én a San Marco-öbölben az 'Árpád', mely ikertestvérével a 'Habsburg'

Mohamedán leány és asszony.

Szerajevói mohamedán és keresztény nő.

BOSZNIAI ÉS HERCEGOVINAI MOHAMEDÁN NŐ ALAKOK. — Vágó Bertalan fényképei.

gal leghatalmasabb csatahajója kettős monarkhiának, — fog nagy pompa kifejtése közt, a magyar főherceg József Agost, mint a király képviselője jelenlétében vízre bocsátatni, hogy a merre majdan csak jár, ország-világnak hirdesse a nagy honalapító nevét, hazánk dicsőségét. Pánczélos tornyaiban hordozott óriás-ágyúival intelmű fog szolgálni a fejét roszban törő ellenségnek: «ne bántsd az Adriát!» Együttal azonban arra is fog emlékeztetni, hogy *Arpád* lovas-szobra nélkül szűkölködik még mindig a Gellérthegy orma, hogy intésül lehetne a száraz-föld felől támadó ellenségnek: «ne bántsd a magyart!»

Úgy a hajó elnevezése, mint az a körülmény, hogy keresztanyja Augusta főhercegnő, királyunk unokája lesz, a ki férje, a magyar főherceg oldala mellett végzi a keresztelés szertartását, újabb bizonyítéka azon szeretetnek, melylyel ősz királyunk a magyar nemzet iránt viseltetik.

Spaun báró, haditengerészeti főparancsnok külön meghívókat küldött úgy a magyar kormány, mint a törvényhozás mindkét háza tagjainak és hiszszük, hogy hazánkfiak minél számosabban fognak lerándulni, hogy tanúi legyenek a bennünket legközelebb érdeklő, ritka ünnepélynek. Mindannyiját szívesen fogja látni *Spaun* báró a tengerügyi hajó, «VI. Károly» fedélzetén.

De lássuk most már az «*Arpád*» alkatrészeit. Az «*Arpád*» displacement-ja 83,400 métermássa, t. i. ily súlyú vizet szorít ki. Hossza 107¹/₂ méter, legnagyobb szélessége 19¹/₂ méter, felülete a vízszínvonalon 1584 m². A hajóépítéset legújabb vízműanyai alkalmazattak szerkesztésénél. Vízbeömlések ellen a lehetőség határáig biztosított azzal, hogy hosszának 63%-a kettős fenékekkel látottat el, mihez járul még, hogy a belsejében úgy hosszában, mint keresztben beépített vízmentes falak által összesen 174 vízmentes rekeszre van felosztva. Azonkívül a tíz hatalmas gőszivattyú, melyek óránként 20,000 métermássa súlyú vizet bírnak az igen cél-szerűleg berendezett csőhálózat segítségével a hajó testéből eltávolítani, nagy mértékben hozzájárul a hajó elsüllyedésének megállításához. Tíz esetben oltásra hat hatalmas gőszivattyú szolgál. Az azokhoz vezető főcsövek a páncéllal védett legalsóbb fedélzet alatt vannak elhelyezve.

Hogy hengerese a hullámozó tengerben minél csekélyebb legyen, a hajó fenekéből két oldalt 65 cm. magasságú oldaltörzsgerendák nyúlnak ki. Ez hadihajóknál annál fontosabb,

mivel a lövedékek cselba találása nagy mértékben attól függ, hogy a hajó hánycódása minél kisebb legyen.

A hajó egész teste és belsejének a legjobb acélból való. Külső övét, a hajó 63% hosszában, 22 cm. vastagságú, Krupp-rendszerű chrom-nickel-acél páncél véd, mely 1¹/₂ méterig terjed a vízszin alá és 1¹/₂ méterig a víz fölé. Ott, a hol az övpáncél végét éri, s azzal egybe-kapcsolva, úgy elöl, mint hátul 20 cm. vastagságú páncél zárja el keresztben a hajó belsejét, s védi meg legfontosabb részeit. Ehhez sorakozik a hajó elejének négy centiméteres vértje. Hasonló minőségű acélból készítették a 24 centiméteres ágyúk tornyai, a lövedékeket hozzájuk szolgáltató pater-nosterek aknáit, és a többi ágyúk védfalait, valamint a parancsnoki torony; míg a többi vértzésre valamivel kevésbé kemény, de szintén igen ellenálló nyolcz százalékos nickel-acél szolgál.

Az említett vértezett keresztfalak alsó széléhez csatlakozik a 6¹/₂ cm. vastagságú víz alatti alsó fedélzet, mely a gépeket és kazánokat védi, míg a négy centiméter vastagságú középső fedélzet felülről határozza el vízszintesen az övpáncélzt. Ezen középső fedélzettel a fölötté való u. n. ütegfedélzetig emelkedik fel, az övpáncélz oldal- és keresztfalai folytatásaképp, a 10 cm. vastag páncéllapokkal védett citadella. Az üteg-fedélzetben, valamint a felső (tehát negyedik) fedélzetben felállított 15 cm. kaliberű ágyúk 12 bástyában vannak felállítva, melyeknek kifelé szolgáló falait 13¹/₂ centiméteres, a befelé fordított falait pedig hét centiméter vastag páncél óvja. A felső fedélzet szabad részein állnak a 24 cm. kaliberű óriás ágyúkat védő, 21¹/₂ centiméter vastag páncéllapokkal fedett barbette-(feldí nyíl) tornyok. A parancsnoki torony elejét 22 cm. hátulsó részét pedig 10 cm. vastag páncélz véd. A páncélzat összes súlya 22,500 métermássa.

A hajó könnyebb forgathatósága végett úgy az eleje, mint a fara szabadon nyúlik fel a vízből. A timon-készülékét a 22 négyzetméter felületű kormánylapáttal együtt rendesen a két főgép egyike hajtja. Ezek sérülése esetében kézi készülék segítségével is kezelhető. Két fővas-macska egyenként 5000 kilogrammot nyom; úgy ezeket, mint a hozzájuk tartozó, 600 kilogramm súlyú lánccsúszókat a diósgyőri acélmű készítette.

A villamos erő nemcsak a világításra használtatik fel, hanem a ventilátorok üzemére is, továbbá a 24 centiméteres ágyúk kezelésére, a löszerszállításra a hajó aljából, úgy ezen, mint

a 15 centiméteres ágyúkhöz. Az áramot ha páncélz védte dynamo-gép szolgáltatja. Az «*Arpád*» 900 tonna szén befogadó férhelyiségekkel rendelkezik, a mely mennyiséggel tizenkét csomó óránkénti sebesség mellett, 3600 tengeri mérföldet futhat át.*

A két főgép együtt 11,900 lóerőt bír kifejtetni s a két csavar útján 18¹/₂ tengeri mérföld óránkénti sebességgel hajtja előre a hajót. A két, egymástól fallal elválasztott helyiségben felállított 16 Belleville-féle vízcsőkazán 4760 csövet tartalmaz. Géperővel való ellátásáról fogalmat nyújt, hogy a hadihajózási szolgálat teljesítésére a két főgépén kívül még 65 önálló gőzgép áll rendelkezésre.

A hajó főfegyverzete három 24 cm. kaliberű 9¹/₂ méter hosszú Krupp-féle gyorsantöltő ágyú, anyaguk nickelacél. Kettőjük az elülső, a harmadik a hátulsó toronyban van felállítva. A csőnek súlya 280 métermássa, a kettős toronyágyútalpnak súlya 1440 métermássa, az egyágyús toronyé a védőpajzsával együtt ezer métermássa. A 215 kilogramm súlyú lövedékeknek kezdeti másodpercsi sebessége 750 méter és 40 cm. vastag, legkeményebb chromnickel-acél páncélzt át bír törni.

A tornyok forgatását s az ágyúk igazítását, valamint a lösznek hozzájuk szállítását villamos erő segítségével végzik. További fegyverzete tizenkét 15 cm. kaliberű gyorsantöltő 6 méter hosszú ágyú, ezek egymás fölött a két felső fedélzetben akképp vannak felállítva, hogy négyük előre (a törzsgerenda irányát értve) és négyük hátra, hat pedig mindkét oldalt tüzelhet. Mind-egyikük perccenként nyolcz lövést tehet. Egyenkénti súlyuk a nickel-acélból való pajzsával együtt 105 métermássa; egy-egy lövedékük súlya 45¹/₂ kilogramm, kezdeti sebességük másodperccenként 700 méter. Van továbbá a hajón 22 gyorstüzélő 7 cm. kaliberű 3¹/₂ méter hosszú ágyú, 12 darab 37 mm.-es és négy kisebb golyószóró. Közülük négy darab 37 mm.-es egy nyolcz mm-es golyószóró a két árboc mind-egyik terebén (vagyis kosarában) van felállítva. Végre két 7 cm-es acélbronz csónakágyú part-raszállás esetére szolgál.

A hajó belső megvilágítására 500 izzó-lámpa szolgál. Külső világításra (főleg a torpedó-naszádok éjjeli támadása ellen való megvédhetőség céljára) hét főlámpával van felszerelve, egyenként 25,500 gyertyafénnyel, a melyek projectorokban (fényoszórok) vannak felállítva. A vilá-

* Egy csomó egyenlő egy tengeri mérfölddel = 1852¹/₂ m.

Mohamedán nő Mosztárból.

Mohamedán nő utcai viseletben.

Mohamedán nő utcai öltözetben.

BOSZNIAI ÉS HERCEGOVINAI MOHAMEDÁN NŐ ALAKOK. — Vágó Bertalan fényképei.

gítási berendezéshez tartozik még egy éjjeli jelzőkészülék. A hajó gőzbarkái is 4000 gyertyafényű fényoszórákkal vannak felszerelve.

Óhajtuk, hogy a búske «*Arpád*» hozzájáruljon a béke fentartásához, de ha kell, — csatában és viharban újabb dicsőséget hozzon a hazára és haditengerészetünk lobogójára!

Óhajtuk továbbá, hogy a későbbi «*Arpádok*» ne Triesztben, hanem a — fájdalom — még mindig arravaló hajógyár nélkül szűkölködő Fiumében épüljenek. *Reményi Antal.*

A KECSKEMÉTI KIÁLLÍTÁS.

A megnyílt kecskeméti kiállítás futólagos megsemmisítésére is, minden elfogulatlan bíráló előtt tisztán áll ama jelentékeny haladás, melyet az utóbbi időben eme nagy magyar alföldi város tett, habár ez a kiállítás tulajdonképp mégis csak csekélyebb részben tükrözi a haladásnak.

Az ezelőtt huszonkilenc évvel Kecskeméten rendezett első országos iparkiállítás óta a kézműves iparágak megmaradtak a régi rendes kerékvágásban, csak itt-ott mutatkozik némi lendület.

Egyes műiparágak kibontakoztak a régi chablonból; igen nagy haladást mutat a női kézműmunka, az inasok és segédek kiállításai és a mezőgazdasággal kapcsolatos néhány új iparág, melyek között országos fontosságúvá lesz a gyümölcs- és zöldség-konzervgyár, később a viaszgyártás, sat.

A kiállítás főjelentősége abban áll, hogy ünnepi köntösben és együttesen mutatja meg a helyi fogyasztó közönségnek a helyi és szomszédos ipar nem nagyon változatos termékeit és újabb tápot nyújt a helyi iparpártolási mozgalom föllendülésének. Kecskemét mellett Nagy-

mezején a békés versengés csak üdvös gyümölcsöt teremhet, s háttérbe szorítja a netaláni féltékenykedést és az üres külsőségekben nyilvánuló hiú vetélkedést.

Növelte a megnyitási ünnepély jelentőségét Nagy Ferencz államtitkár beszéde, mely arra helyezte súlyt, hogy az agrárius irányzat jogosultsága mellett szükséges a mezőgazdaságnak a többi gazdasági tényezőkkel való összhangzatos fejlesztése és együttműködése.

Öntudatára is jutnak ennek a gazdasági tényezők különböző képviselői, a kik nem egymás ellen, hanem egymás mellett fognak a jövőben küzdeni. Épen ennek a biztosítása a hasonló vidéki kiállítások egyik fő célja. A kecskeméti kiállítás, most, ennek a célznak tudatos előmozdítására nagyon jól megtette a magát.

A játékonyság is megtalálta a maga hajlékát a kiállításon. A «játékony nőegylet» és a «rongyos egyet» sátraiban a város ragyogó szépségű leánykoszorúja kínálja a fáradt látogatóknak az üdítő italt és a jó falatot. Így szolgálja a kiállítás a komoly gazdasági célok mellett az emberszeretet nemes műveit is.

Mielőtt soraimat zárnam, nem mulaszthatom el teljes elismeréssel adózni, a város polgármesterének, *Kada* Eleknek, a kinek vezetése alatt oly szép fejlődésnek indult Kecskemét a modern haladás minden terén. Mint képviselő és író is sokat tett városért s most mint polgármester csak fokozottabb mértékben folytatja nemes munkáját; ennek egyik gyümölcse a mostani kiállítás is, melynek létesítésében, több derék, lelkes polgár buzgó közreműködése mellett, főrésze volt. *Gelléri Mór.*

A PARNÓI KASTÉLY.

Hazánk egyik legszebb, legérdekesebb kastélya volt a parnói, melynek e hó 9-én tűzvész által történt pusztulása igen nagy veszteségnek mondható, mert a gyönyörű épületen kívül sok pótolhatatlan műkincs is megsemmisült, a melyeknek híre messze a haza határain túl is elterjedt.

Parnót a mostani tulajdonosnak, gróf Andrássy Gézának nagyanyja Andrássy Károlyné Szapáry

Etelka grófnő vette a Molnár-családtól, mely előnevét is innen nyerte. Ezelőtt egy kuriális épület állott a kastély helyén, azt Andrássy Manó gróf — a ki ezt a birtokot örökölte — lebontatta s igen nagy költséggel a most leégett kastélyt építtette helyére, pazar fénnnyel, angol (Tudor) gót stílyben, megnagyobbítva egyszersmind a gyönyörű parkot is.

Ugyancsak Andrássy Manó gróf rendezte be a kastélynak ép oly modern, mint szép és kényelmes lakosztályait. A kastély déli részéhez egy téli kert (üvegterem) volt csatolva. (Ennek bádog tetőjét javították a munkások, a kiknek gondatlansága okozta a veszedelmet). Ettől északra az L alakú épület földszintjén volt az emelet magasságú, mozaikkal padlózott billiárd-terem, lovagterem, a gróf dolgozó- és pipázó-szobája, vendégszobák, a könyvtár, cselédség lakása, fürdő szobák s fenn az emeleten szalonok, a családtagok hálószobái, ebédlő stb., a szárny-épületben földszint, a hatalmas konyha és az ahhoz tartozó mellékhelyiségek, az emeleten kézikönyvtár, tanuló szobák, a nevelők és gyermekek lakosztályai. A terem antik butorokkal, remek képekkel, műtárgyakkal, régiségekkel voltak berendezve. A földszinti ebédlő falait családi képek, arany- és ezüst régi műtárgyak ékesítették. A lépcső, az ajtók, záruk és mennyezetek remekei voltak a műiparnak.

És ennek nagy része megsemmisült, valamint az a sok ritkaság, a melyeket Andrássy Manó gróf gyűjtött össze utazásai alkalmával.

A szobrokat, képeket nagy nehezen megmentették, de azt az ezreket erő csillárt, mely az 1873-iki bécsi kiállításon annyira feltűnt, nem tudták kihozni; lezuhant, porrá tört. A tüzet éjjelre az aratók elnyomták, egy óra múlva azonban az elfojtott tűz a kastély négy sarkán újra kitört. Most már csak a mentésre gondoltak. A szobákból, termékből kihurcolták a butorokat, a műtárgyakat, a melyek a gyors munkában megrongálódva kerültek a szabad ég alá. A mentés közben egymásután szakadt be a szobák mennyezete s az emeletek. A perzsa szőnyegek, a falakra erősített híres festők művei, el nem mozdítható két-három százados bútorok rövid negyedóra alatt semmivé lettek. Benn égett tömérdek ruhamentű s nagy értéket képviselő ezüst- és arany-évk-

eszközök, tányérok. A télikertből mit sem tudtak kimenteni.

A kastélyépítlet egy gyönyörű tornyos kápolna volt beillesztve, pompás berendezéssel és remek oltárképpel; a kápolna homlokzatán eme márványba metszett felfrassal: „Atyám emlékének”. Ez a kápolna is leégett, pompás famennyezetével együtt.

Azok a történeti nevezetességgel bíró régi ágyuk, melyek nemrég Krasznahorkáról kerültek ide, s melyek most a kastély négy sarkán voltak felállítva, szerencsére épen maradtak, valamint a nagyszámú melléképületek is.

A kastélynak, valamint parkjának szépítésére nagyon sokat tett a mostani tulajdonos, gróf And-

el s legalább 40 millió ember lakott bennük. Anglia hatalma alá került a legtöbb és pedig Zanzibar, Fidzsi szigetek, Natal, Asanti, Birma, Uganda és Zuluföld. Francia gyarmatok lettek: Algír, Dahomey, Tunis, Madagaskar, Menza és Tonking. Oroszországhoz csatoltattak Bokhara és Khuz. Törökországhoz lett Tripolis, az amerikai Egyesült-Államoké Havai, Görögországhoz a jóniai köztársaság. Természetesen még sokkal nagyobb lenne a hódítások felsorolása, mivel tudvalevőleg Anglia, Francia- és Németország és Oroszország több millió négyzetkilométerre terjedő területeket szereztek meg a Csendes óceánon, Afrikában és Ázsiában, a hol azonban szervezett államok még nem voltak.

* Csontvázakölcsönöz intézeteket tartanak az amerikai egyetemek az orvostanvendékek számára, kik onnan a kölcsönkönyvtárak módjára csekély

* Versenyzések útján 111,860 márkát nyert már 1895 óta Martin, a híres ausztráliai velocipéd-mester. Ezen összegbe nincs beleszámítva az, a mit fogadásokon nyert vagy egyes velocipéd gyárosoktól jutalmul kapott.

* Méhkaszt helyeztet el Chicagóban egy szenvedélyes méhészlő III-ik emeleten levő lakásán. A méhek csak oly szorgalmasan dolgoztak, mintha erdei fa üregében lettek volna.

* A kereskedő-szolgák Eldorádója Ausztrália, hol azok hetenként legfeljebb 50 óráig vannak elfoglalva. A legtrikább esetben nyitják a boltot reggel 8 óra előtt, de a szolgák csak 1/2 9 kor jönnek be, addig a szolgák és inasok takarítanak. Délben egy órára szünetük van, délután fél órára. Este 6—7 órákor zárnak, csak szombaton van 10 óráig nyitva a bolt, mivel egész vasárnap szabad napjuk

Csanády József ezredes (parancsnok 1808—1809).

Illésy Sándor ezredes (parancsnok 1809—1815).

Szerlem Antal ezredes (parancsnok 1834—1841).

Gróf Teleki Ádám ezredes (parancsnok 1841—1848).

Dömötöri Németh József ezredes (parancsnok 1848—1849).

Gróf Zichy Albert vezérőrnagy (parancsnok 1854—1858).

A 12-IK HUSZÁREZRED RÉGI PARANCSONKAI.

rassy Géza is, főképp pedig az ősi falkavadászatok rendezésével országos hírnevet emelte. Az ide, a beállott pusztulás daczára eme híres vadászatok nem maradtak el.

A kastély újjáépítésével már megbízta a gróf Jablonszky Ferenc budapesti építésszt a munkálatok már meg is indultak; ez alkalommal a kastély stílszerűen újjáépült és ki is lesz bővítve. Az építés minden részletében a balmori angol királyi kastély mintájára fog történni.

EGYVELEG.

* Angliában jelenleg 300 ezer oly ember él, kik egyik vagy mindkét lábukat elvesztették.

* A múlt században megszűnt önálló államok (a vad népeket nem számítva) száma 19. Ezek közül belől 6 1/2 millió négyzetkilométer területet foglaltak

díj fejében bármely csontot kikölcsönözhetnek tanulmányozás céljából. Némely intézet felszerelése több százezer korona értékű, mert a jó koponya ára felmegy 200 koronáig, az egész csontvázé természetesen drágább. A kikölcsönzés rendes határideje egy hét, de az idő esetleg meghosszabbítható.

* Nagyön értékes kocsija van Vilma holland királynőnek. A kocsi menyegzője alkalmával kapta ajándékba Amsterdam városától. Félmillió koronába került, holland renaissance stílusban készült s erőmezzel selyemmel van bevonva, pompás kézi hímzésekkel tele.

* Drága sirt készítettett magának Krüger Gottfried new-yorki bíró. Síroltja a városi temető lejtőjén pompás márványépület nyolcz négyzetméter nagyságban, felette üvegkupola, mint az örök élet jelképe s a négy szögleten urnák, melyekben lámpákat lehet égetni. Az egész sírbolt mintegy másfél-százezer koronába került. Különben Amerikában ilyesmi nem szokatlan. Gould milliomos sírboltja majdnem kétszer ennyibe került.

van. Ezenkívül évente mindenik kap 8—10 szabad napot.

* A ló egy év alatt saját súlyának kilencszerezését, egy juh csak hatszorosát eszi meg.

* Vad kutyák vannak nagy számmal Alaszkában, kutyák és farkasok utódai, melyek azonban szánhúzásra is használhatók, mint az eszkimó-kutyák. Ugalni nem tudnak, csak vonítanak, de azért nagyon jól használhatók. — 50°C hidegben még a szabadban hálnak s napjában csak egyszer kell őket etetni.

* Foglyok hízalása. A foglyomadarak rögtön enni kezdenek, ha reggel fölébrednek. Egy angol tengerész élelmesen használta fel a madarak ezen sajátosságát, hogy hízott foglyomadarakat szállítson a piacra. Sötét helyen tartja őket s időről-időre villámfényt ereszt hozzájuk. A villámfénytől a madarak azt hiszik, hogy reggel van s rögtön enni kezdenek, néha egy délután hat ízben is s besötétedéskor azonnal elalusszanak.

A 12-IK HUSZÁREZRED JUBILEUMA.

Egy híres magyar huszárezred, 12-ik, mely alapításától kezdve 46 éven át József nádor nevével viselte, ünnepelte most fennállásának száz éves fordulóját. A fekete csákós, majd (1873-tól fogva) fehér csákós, buzavirágkék attilás ezredet még 1800-ban toborozták a Hajdu és Jász-kun kerületekben s gyors szervezésében kiváló érdeme volt az ezred első őrnagyává kinevezett Illésy Sándornak.

Már 1801-ben teljes létszámu volt az ezred s tulajdonosává Ferenc császár az ország közszereketben álló nádorát, József főherceget nevezte ki s az ezred a „palatinális-huszárok” nevet nyert.

A nádorispán egészen 1847 január 12-ikén bekövetkezett haláláig volt az ezred tulajdonosa, atyai gondoskodással szerette, számtalanszor kitüntette, s kiváló gondja volt arra is, hogy tisztikarában csak az igazi érdem érvényesüljön.

Első ezredesük, Hertelendy Gábor is csak kiváló hadi érdemeinek köszönhetette, hogy közhaszából altábornagyi rangig emelkedett.

Hertelendy annyira népszerű volt a magyar

József nádor (ezredtulajdonos 1800—1847).

Gróf Haller Ferenc (ezredtulajdonos 1850—1875).

Fratricsevics Ignác (ezredtulajdonos 1876—1888).

VII. Edvárd angol király (ezredtulajdonos 1888-tól).

lovasság előtt, hogy tiszteletére indulót szereztek, mely országzszerke ismeretes lett.

A midőn pedig mint nyugalmazott altábornagy 1820-ban, hetvennyolcz éves korában Gyöngyösön meghalt, a tisztikar az ezred első vitéz parancsnokának díszes sírmlékét állított a gyöngyösi temetőben.

Az első vérkeresztet Göppingennél nyerte az ezred s mikor Murat nápolyi király egész lovasságával és tüzérségével vette üldözőbe Ferdinánd főherceg menekülő hadosztályát, egyedül a nádor huszárok bámulatos vitézségének s önfeláldozó hősiességének köszönhetette menekülését. Herczeg Hohenzollern-Hechingen altábornagy a legfőbb haditanácsához írt jelentésben így emlékezett meg erről: «A derék palatinális-huszárok a vitézség csodáit mivelték, egyes századok csodás merészséggel egész ezredet rohantak meg és vetettek vissza.» E véres összecsapásokban tanúsított hősiességükért Gyűgyei Mihály közhuszár, ki két elfoglalt ágyút és két löszerkocit szerzett vissza az ellenségtől, arany vitézségi érmet, Mizsey Pál zászlótartó pedig, ki több sebből vérezve összerogyott, de a zászlót ekkor sem adta ki kezéből, ezüst vitézségi érmet nyert. Pálhás őrmestert, a ki Albeknél 1805 október 12-én Dupont tábornok hatvan emberét, Hemeringennél pedig egy egész francia századot ejtett foglyul, arany vitézségi éremmel tüntették ki.

A pozsonyi béke nem sokáig engedte pihenni az ezredet; 1809-ben már herceg Poniatowski ellen harczolt Lengyelországban s tisztjei és vitézei számos csatában és ütközetben tüntettek ki bátorságukat. Varga Ferenc őrmester hatodmagával szétzört egy dzsidás századot. Magyar kapitány három huszárral meglepett

Hertelendy Gábor (parancsnok 1800—1808).

A 12-IK HUSZÁREZRED TULAJDONOSAI ÉS ELSŐ PARANCSONKA.

egy ellenséges különítményt, parancsnokát levágta s tizenöt embert foglyul ejtett.

A wagrami csata után történt visszavonuláskor Báky kapitányt lovasság és vadász-gyalogság fogta két tűz közé. Báky erre derék huszáraival az ellenséges négyoszóba tört, a parancsnokot levágta s oly elszántan kaszabolta az ellenséget, hogy az végre megfutott.

Hertelendy után rövid ideig Csanády József, ennek 1809-ben történt nyugalomba vonulása után Illésy Sándor lett az ezred parancsnoka.

Illésy, a nádor-huszárok harmadik ezredese 1769-ben született Kistűszálláson. Atyja engedelmével és a szintén kun származású Mészáros ezredes (a 48-as hadügyminiszter atyja) meghívására 1785-ben egy huszárezredbe lépett s a debreczeni kollegiumtól elbűcsúzva, ezredéhez Lengyelországba ment. 1786-ban káplár lett, majd a magyar testőrséghez lépett át, de a török háború kiütésekor saját kérésére, mint hadnagy a Greven lovasezredbe lépett. Részt vett a hadjáratban s Török-Dubiczánál oly súlyos sebet kapott, hogy karját le akarták vágni, de ő nem engedte s teljesen felgyógyulva, még azon évben Laudon fővezér mellett mint szolgálattevő tiszt működött. Mint főhadnagy 1794-ben egy egész ellenséges századot fogott el. A nádor-huszárezredben annak alakításakor őrnagy, 1808-ban alezredes lett. Részt vett a lengyel hadjáratban, a drezdai és lipcei csatákban. Vitézségeért itthon több vármegye egymásután választotta meg táblabírájává. 1830-ban altábornagy és hadosztályparancsnok lett s 64 éves korában,

1832-ben halt meg Temesvárott. Szülőföldjén, Kistűszálláson temették el.

A corbitzi csatában, a hol Murat serege a hős Meskó altábornagyot s a nádor-huszárok alezredesét, gróf Hoditzet elfogta, Illésy ezredet egy ágyúló megrúgta s a francziák már-már őt is elfogták, de Schön József őrmester a rátörő francziákat lekaszabolta s ezredesét megmentette. E csatában még különösen kitüntette magát Szerlem kapitány, a ki öldöklő kartácszáporban megrohanta a francziák ütégét s egy ágyút elfoglalt. Kordás Mihály közhuszár több francia tüzért levágott s két ágyút elfoglalt, a miért arany vitézségi érmet nyert. Hasonló kitüntetés érte Nagy Gábor káplárt, a ki két elfoglalt orosz ágyút visszaszerzett s egy elfoglalt kapitányt úgy szabadított ki, hogy az őt kísérő dzsidások egyikét levágta, a másikat elfogta.

A lipcei csatában is rendkívül vitézül harczolt az ezred.

Illésy Sándor 1815-ben tábornok lett, s gróf Hoditz Frigyes követte az ezredparancsnokságban. Hoditz gróf Kis-Komáromban született, több csatában kitüntette magát s 1828-ban Gyöngyösön bekövetkezett haláláig állt az ezred élén. Ezután gyoroki Edelsbacher Mátyás lett az ezred parancsnoka, a ki Aradon született s tetőtől talpig magyar volt. Négy év múlva tábornokká léptették elő, s helyét az eperjesi születű Szerlem Antal foglalta el, a ki dicsőös részt vett az ezred minden hadjáratában, számos sebet kapott s az ellenség előtt többszörsen kitüntette rettenthetetlen bátorságát. Mint kapitányt azzal ajánlották az őrnagy rangra, hogy az ő százada a legvitézebb. Szerlem Antal 1841-ben szintén tábornok lett s helyét gróf Teleki Ádám foglalta el.

Szomorú veszteség érte a derék nádor-huszárokat 1847 jan. 13-án, József nádor halálával; utána fia, István főherceg lett az ezred tulajdonosa, a ki azonban a bekövetkezett válságos események miatt csak 1849-ig viselte e tisztét.

A 48-iki szabadságharc kezdetén az ezred Prága körül volt elhelyezve s a tábornokká lett széki gróf Teleki Ádámot dömötöri Németh József követte az ezredparancsnokságban. A nádor-huszárok a hozzájuk jutott kiáltványokból értesülvén a mindenfelől megtámadott haza szorongatott sorsáról, több százan elhatározták, hogy erővel is utat törnek a hazába. Először hetedmagával Balla Endre káplár jutott el Pozsonyba s innen Pestre. Utának Sreter Lajos kapitány, Desseuffy Dénes, Murmann Ágoston és Kossuth Sándor hadnagyok és Szentpétery őrmester 52 huszárral indultak haza s folytonos üldözések és kimondhatatlan fáradalmak után október 11-én érkeztek Pozsonyba. Útközben egy egész zászlóalj tartóztatta föl őket s annak szuronyain és sortüzein kellett keresztül törniök. Ez összecsapásnál három huszár elesett és számosan megsebesültek. Itthon nagy

Ünnepi mise a székesegyházban.

A KASSAI ORSZÁGOS DALÜNNEPRŐL.

Münster Tivadar polgármester beszédet mond.

Rákosi Jenő beszédet mond.

KAZINCZI EMLÉKTÁBLÁJÁNAK LELEPLEZÉSE KASSÁN. — Zs. J. amateur fényképe után.

Az emléktábla az ünnepély után.

lelkessel fogadták a vitéz palatinális-huszárokat.

Kevéssel ezután Virágh Gida főhadnagy és Hollán Hugó egész századaikat hazavezették. De szomorú sorsra jutottak azok a palatinális-huszárok, a kik Olaszországba való menetelésük közben mintegy kétszázán Szokolay őrmester vezetésével akartak hazajönni. Leobenél, mint az ezred története írja, egy hegy-szorosban az 53-ik gyalogezred egy zászlóalja várta őket szuronysegezve. Mikor a huszárok elővédték a szorosba ért s megpillantotta a gyalogságot, meglepetve állott meg. Egy tizedes azonban elszántan előre ugrott, kardjával tisztelegve, aztán rohamra vezényelte bajtársait. A huszárok megeresztett kantárszárral s a kétségbeesés elszántságával rohantak a gyalogságra, mely sortüzet adott s öt huszár nyomban elesett, négy pedig halálosan megsebesült s még aznap meg is halt. A többiek erre megadván magukat, a Mura melletti Bruckba kísérték őket, hol Szokolayt agyonlőtték s az egész csapatot meggyűzték.

A palatinális-huszárezredben több olyan tiszt szolgált, a kik a szabadságharcban kiváló szerepet vittek. Ezek közt volt Gergei Arthur fővezér, ki mint főhadnagy szolgált 1842–45-ig az ezredben, Ivánka Imre, ki szintén mint főhadnagy szolgált itt 1844–48-ig, Nádossy Sándor ezredes, Kókényessy Szaniszló és még számosan.

Az uralkodó 1850-ben hallerkői gróf Haller Ferenc lovassági tábornokot nevezte ki az ezred tulajdonosává s az is maradt haláláig, 1875-ig.

Már 1851-ben új parancsnokot kapott az ezred Koller Sándor báró, a későbbi hadügy-miniszter személyében, a kit 1854-ben gr. Zichy

Albert követett s midőn őt 1858-ban Károly Ferdinánd főherceg főudvarmesterévé nevezték ki, gróf Soltik Román lett az ezred parancsnoka.

Az 1859-iki olasz hadjáratban vitézségével nagy hírnevet emelkedett Szakács Antal szakaszvezető, a ki Rivoltánál látva, hogy Bánhidya hadnagyt a francia lovasok körülfogták, azt negyedmagával kivágta s mikor harmincz francia lovas rohant nekik, tizenhetet vágtak le belőlük, de halálos sebekből borítva ő is lerogett. A becsület mezején elesett hős szakaszvezetőnek később az egri tisztalak előtt szobrot állítottak.

Gróf Soltik 1864-ben tábornok lett s ezredparancsnokká báró Morburg Frigyes nevezte ki. Részt vett az ezred 1866-ban a porosz-osztrák háborúban, a königgrätzi és preraui csatákban, hol szintén vitéz magatartásával tűnt ki.

1869-től Windischgrätz József herceg lett az ezred parancsnoka.

Haller halála után 1876-ban a magyar testőrség kapitánya, Fratricsevic Ignác lett az ezred tulajdonosa 1888-ig, a mikor Edward walesi herceg, a mostani angol király követte.

Az egykori palatinális-huszárezredben tanított meg lovagolni Rudolf trónörökös és itt volt hadapród József főherceg is.

A dícső múltú ezred, a mely alapításától fogva, holtakban, sebesültekben és foglyokban 55 tisztest s 891 embert vesztett s tisztjei és vitézei összesen 228 kitüntetést nyertek, közelebb ünnepele mostani állomáshelyén, Lembergben alakításának százéves jubileumát. A király az ezred hódoló táviratára Piar lovassági tábornok, főhadsegéd útján táviratban fejezte ki köszö-

netét az ezrednek, tulajdonosa, Edward angol király pedig táviratot küldött. József főherceg is meglehetősen táviratban emlékezett meg.

A jubileumi ünnep a janói gyakorlóterén tábori misével kezdődött, melynek végezte után a pozsonyi születésű Belnay ezredes lőbát-ról lelkes magyar beszédet intézett az ezredhez, melynek befejeztével háromszoros éljont kiáltott a királyra, a mit a tisztikar és legénység lelkesen ismételt. Ezután elvonult az ezred Fiedler hadtestparancsnok előtt s a Hertelendy-induló gyűjtő hangjai mellett vonult be a városba. Délután a legénységet megvendégelték, másnap pedig a tisztikar lövésnyit s este lakomát rendezett.

Farkas Emőd.

A KASSAI ORSZÁGOS DALÜNNEP.

A dal egyesületek idej országos versenye aug. 16–18-ikán a felvidék régi kurucz fővárosában Kassán ment végbe. Ott gyűlt össze messze környék és az ország legtávolibb részeiből is a sok énekes. Lelkes, szép és nemzeti

A piac-tér Kecskeméten.

A kiállítás főbejárata.

mából a székesegyházban tartott isteni tisztelet nyitotta meg. A misét Bubic püspök mondta, s a budai dalárda Volkmann miséjét adta elő.

Az ünnepi mise után az egykori Sas-vendéglő épülete elé vonult a közönség, hol Kazinczy a múlt század 80-as éveiben megszállt volt. A kassai Kazinczy kör hazafias kegyelele emléktáblával jelölte meg ezt a házat. Az emléktábla megállítására Rákosi Jenőt kérték föl. A tudományos akadémiát Miskovszky Viktor képviselte.

Az ünnepély sorát a budapesti Ganzgyár dalegylete nyitotta meg a „Szózat” elnevezéssel. Ezután Rákosi Jenő lépett az emelvényre. Mint a Kisfaludy-társaság kiküldöttje üdvözölte a Kazinczy-kört, mely annak a férfinak az emlékének ünnepi, a kinek hagyományait Budapesten a Kisfaludy-társaság őrzi. Mikor lehullott a lepel az emléktábláról, Rákosi Jenő fölhitte Kassa polgárait, hogy mikor elmennek e helyen, tegyék kezüket a szívükre s gondoljanak Kazinczyra. Lelkesítőn szölt ezután Kazinczy köréről, s Kassa város irodalomszeretéről, hazafiságáról. A beszédet a hallgatók tetszése sokszor félbeszakította.

Azután Stephán Nándor szavalta el Szabados Edénék az alkalomra irt pályanyertes költeményét nagy hatással. Münster Tivadar polgármester Kassa városa nevében gondjába vette az emléket.

Az emléktábla, mely Gönczy Lajos kassai szobrász műve, Kazinczy fejének bronz reliefje kis babékoszorúval. Fölírása ez:

Városunk falai között
Ebbe a házba szállott először
A XVIII. század 80-as éveiben
Kazinczy Ferenc.
Megjelölte a kassai Kazinczy-kör
1901 aug. 18.

Közben a város házában a kassai dalegylet harmadik éves fönnállásának ünnepét ülték meg a dalosok. Lekly Gyula szép beszédben méltatta a kassai dalok érdemeit. A testvéregyesületek szalagokat, koszorúkat és emléktárgyakat nyújtottak át a jubiláló daloskörnek.

Délben három órakor háromszáz terítékű lakoma

volt a Schalkház fogadóban, melyen az első felkösztöt Bubic püspök mondta a királyra.

Négy órakor kezdődött a Széchenyi-ligetben a dalkörök együttes hangversenye Bellovics Imre országos karnagy vezetésével. Kétezer dalos állott a dobogón s magyar férfidalokat énekeltek együttesben. Az összes karokat több ezerre menő közönség hallgatta. Ernye „jeligéje” és Langer „Rákóczi dala” tetszett legjobban.

A hét órakor tartott diszgyűlésen kiosztották a díjakat.

Az első csoportban az első díjat, a nagy aranyérmét, a budapesti ganzgyári dalegylet, a második díjat, Kassa város díját, Rákóczi lovasszobrát, a miskolci dalegylet nyerte. — A második csoportban az első díjat, Bubic püspök ezüstkoszorúját, a kecskeméti polgári dalegylet, a második díjat, Péchy díszelnök ezüstkoszorúját, a tordai dalegylet kapta. — A harmadik csoportban az első díjat, a kassai hölgyek által adott emléket, a budapesti Ébredés egyesület nyerte, a második díjat, Münster polgármester díját, a budapesti Törökös, a harmadik díjat, a kassai női daloskör díját, a szegedi dalegylet kapta. — A negyedik csoportban az első díjat a kassai dalegylet ezüstkoszorúját, a komáromi dalegylet, a második díjat, ezüstserleget, a kecskeméti városi dalegylet, a harmadik díjat a pesti részvénytörvénydíjat, a budapesti polgári dalegylet nyerte. — Az ötödik csoportban az első díjat, a budai daloskör allegorikus kurtját, a debreceni munkás-dalegylet, a második díjat, a kassai dalegylet karnagy palczáját a Testvériség budapesti dalegylet, a harmadik díjat, a kassai dalegylet ezüstserleget a makói dalegylet nyerte. — A hatodik csoportban az első díjat, az ungvári dalegylet, a második díjat, a vágongyár ezüstserleget az aradi dalegylet, a harmadik díjat, a dal-önképző kör üveg-vázáját a miskolci dalegylet nyerte.

A díkjosztás után Bubic püspök rövid beszédet mondott. Eltette a dalárokat és kérte őket, hogy továbbra is buzgálkodjanak a magyar dal terjesztésében.

A megnyitási ünnepély.

Krahl N. amateur fényképe.

Mezőgazdasági gépek kiállítása.

A KECSKEMÉTI KIÁLLÍTÁSBÓL.

Cs. és kir. közös hadügyminiszterium.
*3043

AJÁNLAT.

1460/1901. szám. 13. oszt. A cs. és kir. közös hadügyminiszterium a mellékelt kimutatásban felsorolt, bőrből készült ruházati és felszerelési cikkeket, melyek az 1902. évi rendes szükségletből a magyar ipar részére fentartott hányad 1/4 részét képezik, kispárosoknak szándékozik beszerezni.

A szállításban résztvevőkre nézve a következő határozmányok szolgálnak zsinór-mértékül:

1. A szállításban csak a magyar korona országainak területén lakó és az illető ipar gyakorlására iparhatósági igazolvánnyal jogosított mesterek vehetnek részt.

2. Minden ily kispáros szabad választása szerint akár önállóan, akár mint valamely kispáros-szövetkezet tagja vehet részt a szállításban. Az első esetben az alább látható A) minta szerint szerkesztett ajánlatot maga tartozik benyújtani. Azon kispárosok, kik a szállítás eszközölése céljából szövetkezetet alkotnak, kötelesek mindenekelőtt egy meghatalmazottat választani, ki azután a jelzett minta értelmében szerkesztett ajánlatot az általa képviselt kispárosok névjegyzékére kíséretében tartozik beküldeni. E névjegyzék mintája B) alatt egyidejűleg csatolattatik. A szövetkezet tagjainak, valamint az általuk választott meghatalmazottnak egy és ugyanazon kereskedelmi és iparkamara területén kell lakniuk. Ha valakit úgy a cipész, mint a szíjgyártó és egyéb mesterek szövetkezetei is meghatalmazottként jelölnék ki, akkor az illető úgy a cipész, mint a többi mesterek nevében a megbízó névjegyzékének csatolása mellett külön-külön ajánlatot tartozik benyújtani.

3. Az ajánlatokhoz, illetőleg a névjegyzékhez melléklendő az illető iparág önálló gyakorlására való jogosultságot tanúsító igazolvány, melyet oly helyeken, hol iparhatóság van, e hatóságnál, más helyeken pedig a községi előjárásnál kell beszerezni. Ajánlatok (névjegyzékek), melyek ezen igazolvány nélkül adatnak be, figyelembe nem vétetnek.

4. Azon kispárosok, kik egy szövetkezet tagjai, egyidejűleg mint magánosok nem pályázhatnak. Ugyintén egy kispáros sem lehet egyidejűleg két vagy több szövetkezetnek tagja.

5. Az 1. korona bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb 1901. évi október hó 31-én déli 12 óráig azon kereskedelmi és iparkamaránál nyújtandók be, melynek területén a kispárosok (illetőleg a szövetkezeti meghatalmazott) laknak.

Elkésve érkezett vagy táviratilag tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

6. Probáminak felmutatása és ovadék letétele nem kívántatik.

7. Egy szállítási részlet pénzértéke a szállításra pályázó kispárosok összes számának a kiírt szállítási mennyiséghez való arányától fog függni. A lábbeliekre nézve a m. kir. kereskedelemügyi miniszter, kinek a közös hadügyminiszter ur a jelen szállítási szétosztást átengedte, fentartja magának, hogy az egyes kispárosok (szövetkezetek) által szállítandó lábbeliek nemét és nagysági méreteit a megrendelésnél maga állapítsa meg, minél fogva a lábbeliek neve (cipő, könnyű cipő, fél csizma, dragonyos és huszár-csizma) és méretnagyság az ajánlatban nem jelölendő meg. Könnyű cipő szállítása csak oly ajánlattevőknek fog odatéltetni, kik ajánlatukban külön kijelentik, hogy ilyenmű lábbelit szállítani akarnak. A szállítások odatéltésénél a kispárosok állandó vagy alkalmi jellegű társaságai (szövetkezetei) az ugyanazon helyről egyenként pályázó kispárosokkal szemben előnyben fognak részesülni.

8. A szállítandó cikkeket a szállításban részes kispárosok saját (illetőleg a szövetkezet által a tagok közös szímlájára berendezett) műhelyükben tartoznak előállítani. Az odatélt szállítást más személynek átengedni — akár díjért akár díj-talanul — tilos, és ha megtörténne, úgy az illető cikkeket nem fognak átvétetni.

9. Az árviszonyok tekintetében a mellékelt jegyzék szolgál tájékozással, ezeknél magasabb árak nem engedélyezhetők.

10. A megrendelt cikkeket beszállítási helye és a beszállítás határideje a szállítás odatéltése alkalmával, mely lehetőleg 1902. évi január hóban megtörténik, fog közölni. A beszállítási határidők 1902. évi május hó 1-je és július hó 31-ike közti időszakra fognak esni. A beszállítás lehető megkönnyítése céljából oly szállítók érdekében, kik a budapesti 2. számú ruharaktártól távol eső helységeben laknak, a lehetőség szerint közel fekvő átvételi állomások fognak berendeztetni. A ruharaktárhoz (illetve külső átvételi állomás felállítására esetén a ruhaátvételi bizottsághoz — ben) címzett küldemények részére a kispárosokat, ha a szállított cikkeket mint mintaszertek tényleg átvették, a katonai vasút díjszámlás kedvezménye illeti meg, és pedig visszatérítés útján.

11. A beszállított cikkeknél úgy az anyag minősége, valamint az alak, a méretek (a lábbelieknél az illető méretnagyság úgy belső, mint külső méretei), nekülönben súly és kiállítás tekintetében a budapesti 2. számú katonai ruharaktárban található s legutóbb jóváhagyott kincstári mintákkal teljesen egyezőnek kell lenniük. Ezen minták, ugyint a hozzájuk tartozó leírások és rajzok, a lábbeliekhez a szabási minták (patron) is az említett katonai ruharaktárban megtekinthetők, illetve pénzért megszereshetők. A töltény hálói bórindhoz való nádlemezanyag betéteket illetőleg, külön is felhívatik a pályázók figyelme a jegyzékben foglalt idevonatkozó megjegyzésre. Ha valamely község cipész iparosai a katonai lábbeliek mintaszert előállítására felől közelebbi tájékozást óhajtanak szerezni, jogukban áll e célból egy maguk közül kiválasztott mestert a budapesti 2. számú katonai ruharaktárba küldeni, hol is az illetőnek az e részben szükséges utmutatásokat meg fogják adni.

12. Gépek használata megengedtetik. A lábbelieknek azonban mindenesetre teljesen varrottaknak kell lenniük. A talpvarráshoz tűzdelőgépek nem használhatók. Ha a lábbeliek sarkai vasszegekkel vagy vasszőgecsekkel erősítettnek meg, úgy azok hegyeinek a betétaltpélésen nem szabad áthatolni; továbbá az összes ónozott szögecseknek (Canule-Stifte) a betétaltpélésen át kell hatolniuk s az utóbbi fölött jól lehajlítva lenniük. A betétaltpélésnek nem szabad elválnia, nem szabad éles és felhajlított szélekkel bírnia, s minőségére a mintával legalább is egyeznie kell. Réz-esavárokat nem szabad a sarkak odaerősítésére használni.

A felső bőrnél a lábujjaknál való meghajtása következtében képződött ráncokat nem szabad annyira levakarni (lelapítani, abschürfen), hogy az által az alávarrás, illetve a későbbi beszegezés folytán előállott ösekkötöttség befolyásolva legyen.

13. A beszállítandó lábbeliek megvizsgálása tekintetében megjegyeztetik, hogy mindenekelőtt a cipők belső minősége fog megvizsgálatni és pedig kémpróba után minden egyes szállítási részletből, az átvétő tiszt szabad választása szerint kijelölendő

egy százaléknak (de legalább kettő darabnak) felfejtése által. Ha e kémpróba alkalmával semmi kifogás nem merült fel, akkor az egész szállítmány megvizsgálása következik, a midőn is a lábbeliek többé nem fejtetnek fel. Ha a kémpróba alkalmával a belső minőséget illetőleg oly hiányok merülnek fel, melyek a megvizsgált darabok mintaszertelenségét kétségtelenné teszik, úgy az egész szállítmány-részt azonnal visszautasítatik. Ha pedig a kémpróba alkalmával a megvizsgált cikkeket mintaszertisége tekintetében kétség merülne fel, az esetben a kémpróba után eszközölt vizsgálat kétszeres, a körülményekhez képest háromszoros százalékra (de legalább négy-hat darabra) terjesztetik ki. A kémpróba alkalmával megért cikkeket, ha a vizsgálat a visszautasításokra alapot szolgáltató kifogást nem eredményezett, a kincstár költségen újból helyreállítatnak. Különben pedig e cikkeket felfejtett állapotban szállítóknak visszaadtnak a nélkül, hogy annak ebből folyólag kártalanításra igénye volna. Felszerelési és löszerszámcikkek darabonként vizsgálatnak meg.

14. Azon cikkeket, melyek a vizsgálat alkalmával mintaszerteknek nem találattak, vagy melyek a megállapított szállítási határidőig nem szállítottak be, nem fognak átvétetni.

15. Az esetben, ha a kispáros (szövetkezet) a cikkeket visszautasítását megokoltak nem találja, jogosítva van a pártatlan bizottság kirendelését kérni. Az ide vonatkozó folyamodvány legkésőbb a visszautasítástól számított 14 nap alatt azon területi (hadtest)-parancsnoksághoz nyújtandó be, melynek területéhez az a katonai ruharaktár (átvételi hely) tartozik, mely a cikkeket visszautasította. Kifogásolt cikkeket, melyekre nézve a szállító azonnal ki nem jelenti, hogy pártatlan bizottság összehívásától eltekint, az átvétő közegek által zár alá helyezendő és a szállítóknak csak ezen nyilatkozattétele után, vagy ha az illető az említett idő alatt a pártatlan bizottság kirendelését nem kérte, szolgáltatandók ki. A pártatlan bizottság, melynek megalakítása iránt az említett területi (hadtest)-parancsnokság tartozik intézkedni, áll a csapatállomány egy törzstiszteiből, mint elsőbbség, a csapatállomány két századosából (kapitányából), egy katonai hadbizottsági tisztviselőből és három polgári szakértőből, kik közül egyet a szállító, egyet az átvétő katonai ruharaktár (illetőleg az a hadtest-hadbizottság, melynek területén az illető átvételi hely van) és egyet a területi (hadtest)-parancsnokság megkeresésére a kereskedelmi és iparkamara küld ki. A pártatlan bizottság az eleje terjesztett cikkeket mintaszertisége fölött (11. és 12. pont) határoz; minél fogva oly cikkeket, melyek a kincstári mintáknak és leírásoknak minden részben meg nem felelnek, a pártatlan bizottság által sem vehetők át semmiféle feltétel alatt. Az összes bizottsági tagok többségének a cikkeket elfogadása vagy visszautasítása iránt hozott határozata olyan végleges döntésnek tekintendő, mely ellen sem közigazgatási, sem bírói úton egyik félnek sincs további felszólamlási joga. A pártatlan bizottság kiküldetésének költségeit az esetben, ha a bizottság elé hozott összes cikkeket meg nem felelőknek nyilvánítottattak, a szállító, ha ellenben az összes cikkeket átvették, a katonai kincstár viseli. Ha a bíráló tárgyat képező cikkeknél csak egy része nyilváníttatik meg nem felelőnek, az esetben a szállító a pártatlan bizottság kiküldetésének költségeit csupán oly arányban viseli, a mily arányban áll a visszautasított cikkeket szállítási értéke a beszállított összes cikkeket szállítási értékéhez.

Bécs, 1901 július hó 24-én.

A szállítandó cikkekről, valamint a szállítási árak jegyzéke.

A cikkek száma és megnevezése			Egység-ár		
			számokban	sz ó v a l	
			kor. f.	korona	fillér
600 1028 1600 2400 3400 4400 3400 3200 2415	bakancs a	5	10-67	tíz	hatvanhét
		6	10-44	tíz	negyvennégy
		7	10-39	tíz	harminckilenc
		8	10-30	tíz	harmincz
		9	10-05	tíz	öt
		10	10-09	tíz	kilenc
		11	9-76	kilenc	hetvenhat
		12	9-71	kilenc	hetvenegy
		13	9-60	kilenc	hatvan
258 370 500 650 750 1000 600 536 500	könnyű cipő a	5	7-79	hét	hetvenkilenc
		6	7-67	hét	hatvanhét
		7	7-65	hét	hatvanöt
		8	7-55	hét	ötvenöt
		9	7-44	hét	negyvennégy
P á r - k é s z		10	7-42	hét	negyvenkettő
		11	7-23	hét	huszonhárom
		12	7-18	hét	tizennyolcz
		13	7-14	hét	tizennégy
		mértet nagyságban			
100 100 200 210 210 162 140 100 50 100	félzárú csizma a	5	14-26	tizennégy	huszonhat
		6	14-13	tizennégy	tizenhárom
		7	14-04	tizennégy	négy
		8	13-96	tizenhárom	kilencvenhat
		9	13-40	tizenhárom	negyven
		10	13-38	tizenhárom	harmincznyolcz
		11	13-20	tizenhárom	husz
200 210 337 434 450 384 300 200 150		12	13-14	tizenhárom	tizennégy
		13	13-09	tizenhárom	kilencz
	dragonyos csizma a	5	18-30	tizennyolcz	harmincz
		6	18-17	tizennyolcz	tizenhét
		7	18-08	tizennyolcz	nyolcz
		8	18-—	tizennyolcz	—
		9	17-39	tizenhét	harminczkilenc
10		17-36	tizenhét	harminczhat	
11		17-19	tizenhét	tizkilenc	
12		17-12	tizenhét	tizenkettő	
13		17-08	tizenhét	nyolcz	

A cikkek megnevezése					Egység-ár			
					számokban	sz ó v a l		
					kor. f.	korona	fillér	
60	pár-kész	huszár eszima a			5	18-63	tizennyolcz	hatvanhárom
60					6	18-49	tizennyolcz	negyvenkilenc
120					7	18-40	tizennyolcz	negyven
140					8	18-32	tizennyolcz	harminczkettő
140					9	17-62	tizenhét	hatvanhármas
120					10	17-59	tizenhét	ötvenkilenc
80					11	17-42	tizenhét	negyvenkettő
60					12	17-35	tizenhét	harminczöt
64	13	17-31	tizenhét	harminczegy				
2528	db.	nadragészj*			—	40	—	negyven
143	pár	sarkantyuszjak	1.	méret-nagyság	—	45	—	negyvenöt
146			2.		—	38	—	harmincznyolcz
2261		szőrms borjubőr hátbörönd	tartószj készülék és börendtű nélkül**		11	—	tizenegy	—
43			utász-szerszámhordók részére**		11	07	tizenegy	hét
39			műszaki csapatoknak		10	64	tiz	hatvannégyszáz
28			egészségügyi csapatoknak		9	81	kilencz	nyolczvanegy
56			szerszámörönd tartószj-készülék és hát börendtű nélkül**		7	26 ² / ₁₀	hét	huszonhat ² / ₁₀
2648			tartószj-készülék	hát	2	78	kettő	hetvennyolcz
54				szerszám	böröndhöz	2	64	kettő
2731			töltény	börönd**			6	98 ² / ₁₀
17	ironmány	8	32				nyolcz	harminczkettő
2630	gyalogsági derékszj kapocs nélkül				1	—	egy	—
65	derékszj az egészségügyi csapatok részére				1	09	egy	kilencz
154	lovassági derékszj	karabélycsatlékkal			1	51	egy	ötvenegy
262					1	11	egy	tizenegy
4502		hüvely-táska	az ismétlő-fegyver szuronyához		—	44	—	negyvennégy
156			a gyalogsági kardhoz		—	54	—	ötvennégy
387			az utász - kardhoz nem lovasítottak részére		—	55	—	ötvenöt
310			az utász-kardhoz lovasítottak részére		—	63	—	hatvanhárom
378					—	11	—	tizenegy
5397	darab	gyalogsági tölténytáska 8 mm. töltényhez, tölténytartó nélkül			2	57	kettő	ötvenhét
546		lovassági tölténytáska 8 mm. töltényhez			1	01	egy	egy
584		lovassági és gyalogsági tisztikardkötő			1	75	egy	hetvenöt
480		markolatszj lovassági kardhoz			—	69	—	hatvankilencz
3560		fegyverszj			—	72	—	hetvenkettő
360		fegyverszj ismétlő-karabélyhoz			1	40	egy	negyven
90		revolver-táska	hordszjijal		3	35	három	harminczöt
17			a nélkül		2	16	kettő	tizenhat
8453		köpenyszj 2 csattal			—	24	—	huszonnégy
1157		köpenyszj	45-5 cm. hosszú		—	15	—	tizenöt
765			55-5 cm. hosszú		—	20	—	husz
8118		hordszjijak a gyalogsági főzőedényhez			—	20	—	husz
72		dobtartószj, hordkamóval, dobverőhüvely nélkül			2	15	kettő	tizenöt
72		dobfáliszj			—	68	—	hatvannyolcz
224		hordszjijak a lovassági főzőedényhez			—	81	—	nyolczvanegy
56		hüvely a sátorkamóhoz			—	23	—	huszonhárom
3	szakaszlámpa-hüvely			2	41	kettő	negyvenegy	
147	hüvely a gyalogsági ásókrészére			1	48	egy	negyvennyolcz	
130	darab	esákány-bárd	börtök gyalogság részére		—	75	—	hetvenöt
128			táska		—	45	—	negyvenöt
129			megerősítő szj		—	09	—	kilencz
15			hátböröndzsákhoz		—	22	—	huszonkettő
253		pár	bör-hüvely	tartószj-készülékhez		—	24	—
416	darab	kantárfej			1	84	egy	nyolczvannégyszáz
400		csikófék			1	30	egy	harmincz
434		feszítő-zabla			—	94	—	kilenczvennégy
623		csikó-zabla			1	18	egy	tizennyolcz
286		felső heveder			3	42	három	negyvenkettő
343		alsó heveder			2	96	kettő	kilenczvenhat
490	pár	kengyelszj			2	65	kettő	hatvanöt
1513	darab	hátsó oldal		málhaszj	—	64	—	hatvannégyszáz
890		hátsó közép			—	74	—	hetvennégy

Legjobbajk saját nemükben a

MAGGI

élelmiszerek. 9236

Minden család számára legnagyobb értékkel bírnak.

Maggi ízesítésre
minden leves-, bouillon-, mártás- és főzeléknek stb.
meglepően jó ízt kölcsönöz.
Néhány csepp elegendő.
Üvegcsekben 50 fillértől kezdve.

FRANCZIA LEVESEK
1 tábla ára 15 fillér
és elég 2 adag erős, könnyen emészthető,
egészséges leveshez, mely
csak viz hozzá-
tételével néhány
perc alatt előállítható.
19 különféle fajtában.

ERŐLEVES-TOKOK
1 tok elég 2 adag legfinomabb erőleveshez, mely
csak forró vízzel
leöntve, minden további
hozzátétel nélkül, azonnal
előállítható.

Egy kísérlet meggyőzőbb, mint bármely reklám.

Minden fűszer-, csemegekereskedésben és droguériában kapható.

A női szépség elérésére, tökéletesítésére és
fenntartására legkíméletesebb és legbiztosabb a

MARGIT-CRÈME,

mely egytiszta, sem higányt, sem ólmot nem
tartalmaz, teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű
arzenikus pár nap alatt eltávolítja szőpőrt, májfol-
tot, pattanást, bőrképző (Mitesser) és minden más
bőrbaj. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhe-
lyeket és az arczot hófehérre, simává és üdve
varázsolja. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.
Margit hülgypor 1 kor. 20 fill., Margit
szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahn-
pasta) 1 kor., Margit arczvíz 1 korona.

Hamisítványok bírólag üldöztenek.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készit-
ményvel haját, szakált, bajszát pár
perc alatt feketére vagy barnára le-
het festeni. A szín állandó és a ter-
mészetes színtől meg nem különböz-
tethető. Ártalmatlan és alkalmazása
igen egyszerű. Nem piszkít. Ára 2 kor.
80 fillér. 9057

Budapesti főraktár: Török József gyógyszer. Király-u. 12
és Andrassy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

Geittner és Rausch

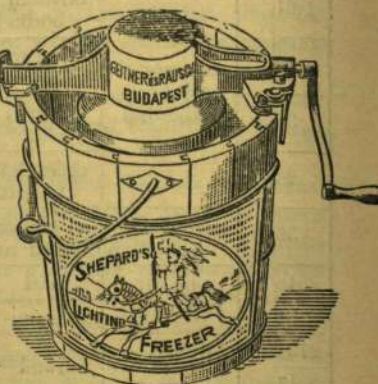
Budapest,
Andrassy-út 8.

Az eredeti
amerikai

Lightning
fagylaltgépek

nagybani raktára.

Árlistát bérmentve
kivánatra küld.

35. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, SZEPTEMBER 1.

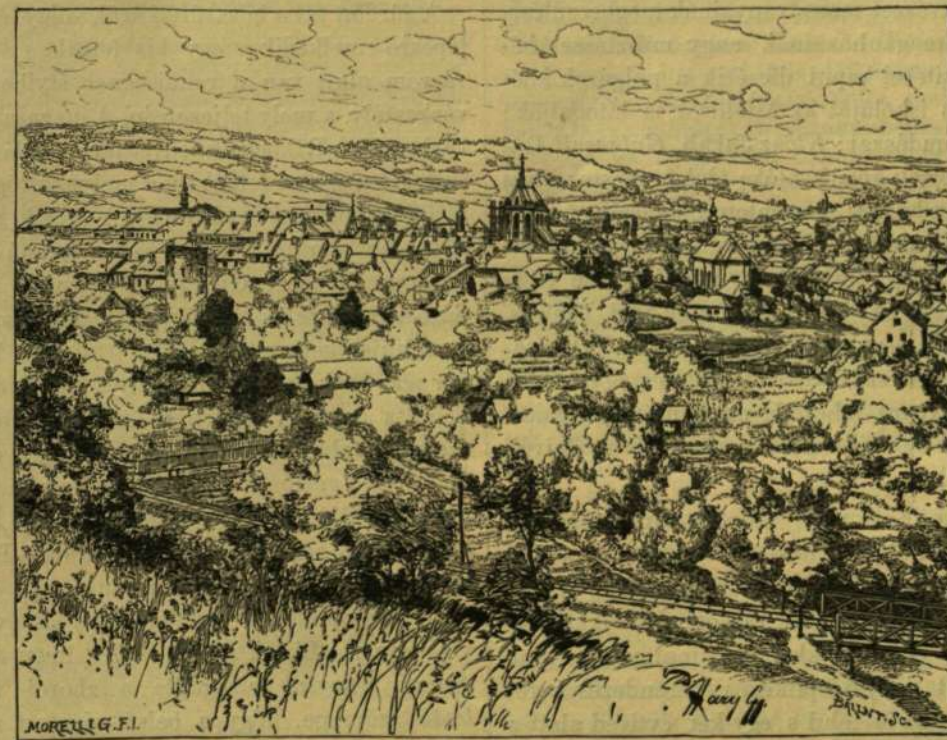
48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt
egész évre 24 korona
félévre 12
Csupán a
VASÁRNAPI UJSÁG félévre 8
egész évre 16 korona
(a Világkronikával)
A POLITIKAI UJDONSÁGOK
egész évre 10 korona
félévre 5
Külföldi előfizetőknek a postai
meghatározott viteldi is eszolandó.

BÁRTFA.

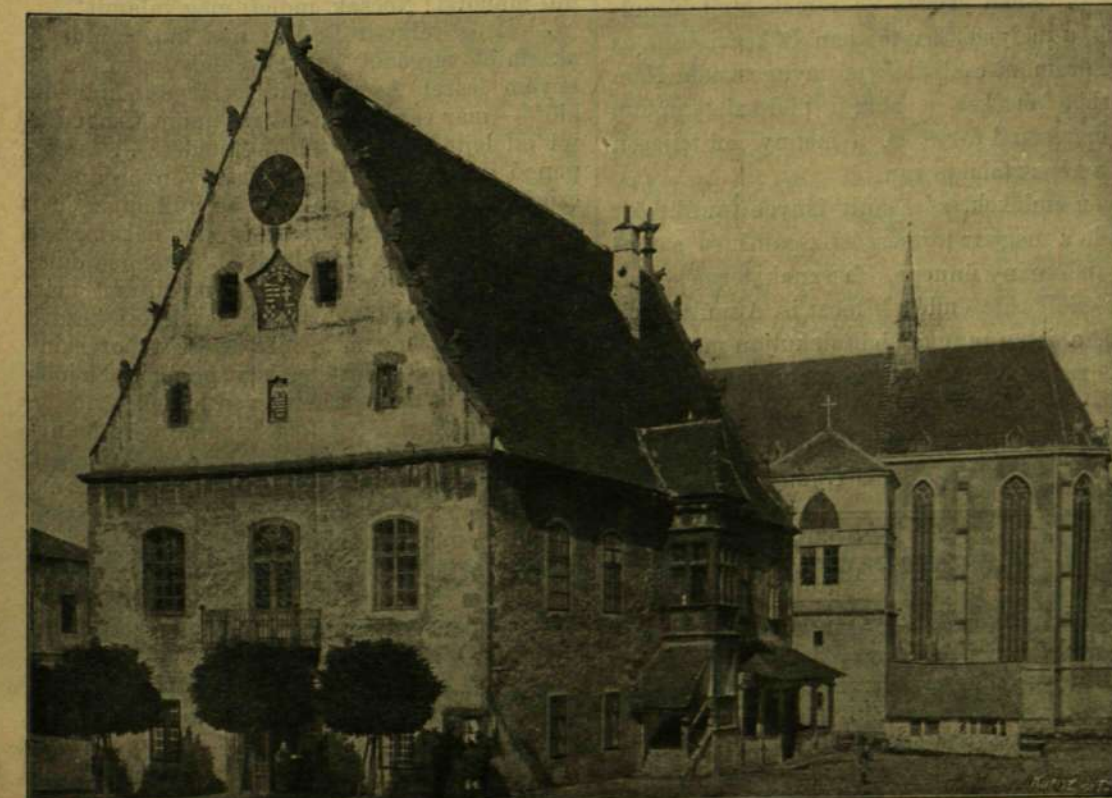
A FELVIDÉK ŐSRÉGI, a múlt sok százados em-
lékeiben bővelkedő városa Bártfa, köze-
lebb mozgalmas napokat élt át, midőn
a természettudósok és orvosok tartották ott
XXXI. vándorgyűlésüket.

A történeti nevezetességű városnak — hol
egykor a Thököliek, Rákócziak, Lorántfyak, Zri-
nyiek oly gyakran és örömet tartózkodtak, —
rég hatalmát, fényét ma már nagyjából csak
romok hirdetik. Körfalai ugyan — bár erősen
romlodozva — még állanak, meglevő hét bász-
tyája közül öt meglehetősen épségben van, sán-
czai, előfalai is, valamint a főtéren XV—XVI.
századból való házai, ősrégi főtemploma, remek
renaissance-gót stílusú városháza nagyjából még
most is egy középkori város festői képét mu-
tatják. A főtemplom, a városháza rengeteg mű-
kincseivel valóságos múzeum számba megy,
mint általában Sárosvármegye e zugában min-
den lépten-nyomon a múlt emlékeivel talál-
koznak. Bártfa még romjaiban is elárulja a
régente hatalmas város fényét, egykori gazdag-
ságát, régi patricziusi családjaik múzeumát.

BÁRTFA.

Háry Gyula rajza.

A BÁRTFAI VÁROSHÁZ.

IV. Béla király már 1247-ben megemlékszik
Bártfáról, mint csizterezita telepéről, a melynek
tözsomzsádságában a járhatatlan rengetegben
az ország gyeptje — határ-erődténye volt,
hol a betörő ellenséget iparkodtak feltartóz-
tatni. A «via regalis»: a Lengyelországba vivő
út kiépítése után az Anjouk felismerték a város
kereskedelmi fontosságát, szabadalmakkal hal-
mozták el. 1376-ban Bártfa már jelentékeny
erősség, mint illet Nagy Lajos Buda és Kassa
szabad királyi városok rangjára emeli, s ugyan-
azon jogokat biztosítja neki, mint ennek a két
rég híres városnak.

Hogy mily kiterjedt kereskedést űztek a bárt-
faiak, bizonyítja az a körülmény is, hogy a szre-
necsétlen várnai csatáról is a bártfa kalmá-
rok hozták meg az első hírt. Mily vagyon volt
itt felhalmozva, mutatja az is, hogy egyik po-
gára, Heyd Pál egymaga 150 aranyat adott a
templom építésére, a mi abban az időben egész
vagyon képviselt. Mager Péterné a bártfai
bíró özvegye három kápolnát építtetett a
templomhoz, a város pedig a koronának Fri-
ges császártól való kiváltására Mátyás király
kezehez 2000 arany forintot fizetett. A refor-
máció korát bátran nevezhetjük Bártfa fény-

Hölgyeknek!

Hona-crème.

Legjobb és orvosi szaktelki-
nyok által is elismert, biztos hatású
kés és arczcsépfő szer, eltávolít
minden bőrtisztatlanságot és rövid
használat után vaktó fehérre, üdve
teszi az arczbőrt.

Figyelemre méltó! Készítme-
nyem nagy közkeveltsége miatt
hamisítványokat hoznak forgalomba; csak az az valódi,
mely a doboz alján aláírásommal el van látva. 1 tégely
Hona-crème 1 kor. 1 dr. Hona-szappan 80 fillér.
Kapható minden gyógyszerárban. Székküldési rak-
tár: Alexander János gyógyszerár Szolnokon. Bu-
dapesti főraktár: Török-féle gyógyszerárban Király-
utca 12. és Andrassy-út 29. Kerpel-féle gyógyszerár
Lipót-kört 28. szám és Thalmayer és Seitz uraknál.

Dr. Lengyel
nyirfabalzsam
kir. szab. Svédhona.

Már magában véve azon növényi nedv a
mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét
megúrjuk, emberemlékezt óta mint a leg-
kíméletesebb szőpőrtörő volt ismeretes, ha
azonban ezen nedv a feldolgozott utasítási
szerint használat alá kerül, csak akkor
nyer ugyanolyan csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot
vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek
válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérre és gyöngédde válik.
Ezen balzsam kisimítja az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú
arcszínre, a bőrtelenség, gyöngédséget és üdőséget kölcsönöz;
a legrovidebb idő alatt eltávolítja a szőpőrt, májfoltot és anyajegye-
ket, orvosság, bőrképző és bőr minden más egyéb tisztáltsá-
gát. Ára egy korsónak használati utasítással 3 korona. Kapható
minden jobb gyógyszerárban.

A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel
egyidejűleg a dr. Lengyel-féle

Opo-crémet használni. Egy tégely 1 kor. 20 fill.

A dr. Lengyel-féle Benzoe-szappan
a legalkalmasabb higiénikus szappan, mely a bőrtényhő és fehérre
teszi és hivatva van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab ára
1 korona 20 fillér. Főraktár Magyarország részére Török Józ-
sef gyógyszerár, Budapest VI. ker., Király-utca 12. és
Andrassy-út 29. szám.

Uj! CRÈME SANS GRAISSE Uj!
Pár nap alatt minden arczot fehéríti, sima
és szépíti. Ára 1.30 kor., szappan 1 kor.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA
(csakis titkolt alapon véltágyvaló) 3 nap alatt
minden keset gyöngédde és fehérre varázsol
Egy tégely 1.30 kor. Hozzávaló szappan 1 kor.

KÁRPÁTI IBOLYAILLAT
a legkíméletesebb és legkedveltebb parfüm.
Ára mindenféle szőpőrtörő 4 korona. Kapható
minden gyógyszerárban és droguériában.

Dr. KOVÁCS ERŐS gyógyszerár és Hatastegykia.
Budapest, VI., Gyár-utca 17.
Megjelent „Toilett-titkok” kívánatra
ingyen és bérmentve.

J. RATIE, Pharmicien, 5, Passage Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarors. részére: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.

**JBOLYAILLATOS
MANDOLA KORPA**
a bőrt simára simítja és
megtartja az arczon a
szőpőrtörő szer hatását
KIZÁRÓLAG KÉSZÍTŐI
A. Molsch & Co.
BÉCS, I. LUGER 3. SZ.

Wadlsteiner F. BUDAPEST

IV. kerület,
áruháza Mária Valéria-u. 5.

Cristofle-ezüst, üveg és porcellán
nemlekben.

Cristofle & Co, cég Páris, dusan ezüstözött és
aranyozott gyártmányai egyedüli raktára;
Cie des Cristalleries de Baccarat, Páris (Krisztály-
üveg készítő);
Benedikt testvérek Karlsruhe, Meierhofeni porcellán-
gyára (háztartási cikkekben). 9182

Eladás gyári áron!

Dr. FARKAS GYULÁNÉ
FELSŐBB LEÁNYNEVELŐ INTÉZETE ÉS INTERNÁTUSA
BUDAPEST, IV., Ferenc József-rakpart 7.

Magasabb tanfolyam a polgári vagy felsőbb leány-
iskola tananyagát már elvégzett leányok részére. Magyar,
német, francia, angol irodalom, esztétika, műtörténet,
neveléstan, történelem, természettudományok stb. Kez-
det szeptember 5-én. Kiváló tanterv. Előkelő színvonal.
Feljuttatnak belmunkák, felbontások és bejárók.
Teljes ellátást, immóltó árkak, zene- és nyelvtan-
tást oly leányok is nyerhetnek, kik más tanint-
zetet látogatnak, valamint magántanulók is.

Beiratás naponta a. u. 3-4-ig.
Felvilágosítással levélileg is szívesen szolgálunk.

Miként lehet szép női kebel elérni.
A kebel szépsége a női hájak egyik legelőkelőbbje, melynek
adományozásában természet nem mutatja magát pazarló-
nak. Emellett a hölgyek szívesen foglalkoznak tudással venni,
hogy jöjjenek egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a
természet szelíd módon kényseríthető, hogy ebben a
tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom
párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratié-féle**
PILULES ORIENTALES használatából áll,
mely pilulák a leghevesebb párisi orvosok által jóknak
vannak elismerni és tényleg ama tulajdonsággal bír-
nak, hogy a női kebel fejleszti és újra helyrehozza,
a szöveteket erősíti, a vállak esontudorodásait elsi-
mítja és a kebel idomának egyáltalában diszkrét tes-
tességét kölcsönözik. Hatása abban áll, hogy a tü-
léknek plasztikai anyagokká való alakulását elősegi-
ti, mely utóbbiak a mellajon megállapodnak. Az egy-
szer elért eredmény rendszerint minden különös ápo-
lás nélkül megmarad. 9233

Ratié-féle Pilules orientales
hatása által azonnal több lesz az arczbőr, szépebbé
az arcvonások és megifjítja a nő egész leve-
t. E pilulákat mindenki beveheti; a fejlődésben levő
fiatal leány ép úgy, mint a teljesen kifogódott asszony.
Tehát semmi este sem lehetnek a legkevésbé az
egészségre ártalmasak. (Törvényesen védve.)
A körülbelül két hónapig tartó gyógyszerfolyamot
könnyű betartani, a megszokott ételműködés, legke-
vélőbb változtatása nélkül Ára egy doboznak
K 6-75, használati utasítással együtt K 6-43, utasítással
(Székküldés titkosítással) Mindazon dobozok
visszatartandók, melyeken a gyáros helye
nyos és melyeken nem áll a következő lakás cím:
J. RATIE, Pharmicien, 5, Passage Verdau, Paris. Raktár Ausztria-Magyarors. részére: Budapest, Török József gyógyszer. Király-u. 12.